

Møte onsdag den 24. oktober 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 10):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den gjenværende del av den innvilgede permisjon for representanten Aksel Hagen er trukket tilbake.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Representantene Marianne Aasen, Thomas Breen, Hilde Magnusson, Harald T. Nesvik, Torstein Rudihagen, Stine Renate Håheim, Aksel Hagen, Nikolai Astrup og Snorre Serigstad Valen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Hedmark fylke: Thor Lillehovde og Eli Skoland

For Nordland fylke: Kari Storstrand

For Oslo: Lotte Grepp Knutsen

For Rogaland fylke: Terje Halleland

For Sogn og Fjordane fylke: Sonja Edvardsen

For Telemark fylke: Edvard Mæland og Odin Adelsten Bohmann

For Sør-Trøndelag fylke: Siv Aida Rui Skattem

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Jon Jæger Gåsvatn fra og med 24. oktober og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Erlend Wiborg, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Erlend Wiborg er til stede og vil ta sete.

Statsråd Sigbjørn Johnsen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat torsdag 25. oktober).

Presidenten: Representanten Robert Eriksson vil framsette et representantforslag.

Robert Eriksson (FrP) [10:02:57]: Jeg har gleden av på vegne av representantene Per Willy Amundsen, Kenneth Svendsen, Tord Lien, Bård Hoksrud, Oskar J. Grimstad, Øyvind Korsberg og meg selv å framsette et forslag om endring i § 3 i lov om motorferdsel i utmark, lokal forvaltning av snøscootertraseer.

Presidenten: Representanten Linda C. Hofstad Helleland vil framsette et representantforslag.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:03:36]: Jeg har gleden av på vegne av stortingsrepresentantene Sonja Irene Sjøli, Arve Kambe og meg selv å legge frem et representantforslag om endringer i foreldrepermisjonsordningen.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:00]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Sigbjørn Johnsen, Marit Arnstad og Inga Marte Thorkildsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med det første hovedspørsmål, fra representanten Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:04:41]: Statsbudsjettet ble framlagt for noen uker siden. Der er det en økning i vei- og jernbanebevilgninger. Det er bra, selv om Fremskrittspartiet er skuffet over at mye av satsingen skyldes økte bompenger. Vi er skuffet over at man fortsatt bedriver klattefinansiering. Når man bevilger 50 mill. kr til Bergensbanen, et prosjekt som vil koste 3–4 mrd. kr, er det åpenbart at det viktigste ikke er å ha en god framdrift, men å ha noe å skryte av.

Det viktigste mangler i budsjettet. Det er en ny måte å finansiere vei- og jernbane på som sørger for at man får bedre framdrift, kan prosjektere det bedre og rimeligere – få arbeidskraft fra utlandet til å supplere den norske arbeidskraften og rett og slett få gjennomført prosjektene raskere, billigere og bedre. Det har finansministeren i en kronikk for fem år siden tatt til orde for. Men som finansminister gjør han ingenting med det.

Nå burde han få litt drahjelp fra BI-professor Torger Reve, som i Stavanger Aftenblad for akkurat en uke siden sa at han mente at vi bør bygge ny E39 med oljepenger, fordi det ville være en mer lønnsom investering enn å investere oljepengene i utlandet. Det ville skape vekst i næringslivet, det ville skape flere jobber og det ville utvide bo- og arbeidsmarkedene. Tilsvarende har vi sett i analyser som gjelder intercitytriangelet i Oslo, som vil gi de samme positive effektene. Likevel velger regjeringen heller å finansiere alt over statsbudsjettet, mens vi sparer vårt overskudd i oljefondet billig i utlandet. Så låner vi pengene dyrt hjem igjen for å bygge bomprosjekter som bilistene må betale. Men rentene er altså høyere når vi låner pengene hjem, enn det vi får når vi låner pengene ut. Det er ikke ansvarlig økonomisk politikk.

I det siste har vi sett at regjeringen får statlige selskap til å ansette flere arbeiderpartifolk i ledende stillinger eller i styreverv. Det ville vært mer fornuftig om man brukte pengene til å sørge for at man opprettet et infrastrukturselskap for å bygge vei og jernbane. Vil finansministeren sørge for at det arbeidet blir igangsatt?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:06:53]: Det er mye å ta tak i innlegget fra Ketil Solvik-Olsen. Innlednings-

vis tror jeg man bare må innrømme at det nok vil være vanskelig å tilfredsstillte Fremskrittspartiet akkurat på dette området, når det gjelder utbygging av vei og jernbane.

Det som er noe av utgangspunktet, og som representanten Solvik-Olsen har prøvd på lenge, er å lage seg et slags bilde av at det finnes noen gratis penger til å bygge vei- og jernbane i dette landet. Det finnes faktisk bare ett slags penger. De kan bevilges over statsbudsjettet, eller de kan bevilges gjennom bompengeselskaper, som er de to hovedmåtene vi i dag finansierer vei på. Denne regjeringen har overoppfylt det løftet vi ga i forbindelse med samferdselsinvesteringer, gjennom det statsbudsjettet som ble lagt fram 8. oktober. Vi leverer det vi lover, og vi gjør det vi lover.

Når det gjelder forholdet til Tyskland, som lenge har vært et sentralt område for representanten Solvik-Olsen, låner ikke vi penger til tyske veier. Derimot bidrar den norske staten til å finansiere den tyske staten gjennom kjøp av tyske statsobligasjoner, som Tyskland for så vidt kan bruke på hva som helst. De kan bruke det til veier, men de kan også bruke det til andre viktige formål i det tyske statsbudsjettet.

For å ta et eksempel: Når det gjelder utlånsrenter i bompengeselskaper, er det riktig at man i forbindelse med prosjekter som skal finansieres, skal regne på en rente på 6,5 pst. Men det er ikke den renten som bompengeselskapene betaler. For eksempel er det slik at bompengeselskap som finansierer seg inn i Kommunalbanken, i snitt betaler en rente på om lag 2,4 pst. Det er en del myter som representanten Solvik-Olsen her prøver å spre, som rett og slett ikke er riktige.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:08:55]: Det er bra statsråden anerkjenner at Fremskrittspartiet har større ambisjoner på vei- og jernbane enn det regjeringen har. Det er jeg glad for at statsråden har merket seg.

Så hevder ikke jeg at det finnes gratis penger. Men det jeg påstår, er at det er billigere å bruke de pengene man har, framfor å låne penger fra utlandet. Det er litt rart når finansministeren i dag sier 2,4 pst. gjennomsnittlig rente på bompengeprojekt, mens statssekretæren hans i Aftenbladet skrev at det var nærmere 3 pst. Så jeg tror han skal rydde litt opp i tallene.

Men det viktige her er at uansett om man stoler på finansministeren eller statssekretæren hans, er innlånsrenten høyere enn det vi får i inntekt når vi låner penger til Tyskland, som velger å bruke pengene til bygging av veier. Det er da Torger Reve, som er BI-professor, sier at det er ingen mening i at vi skal låne ut billig og låne hjem igjen dyrt når man har kapital til å kunne bygge veier som gjør at økonomien fungerer bedre. Man fjerner altså presset i norsk økonomi. Igjen går spørsmålet mitt på: Vil statsråden ha et infrastrukturselskap som hjelper til å bygge bedre veier og jernbane?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:10:01]: Egentlig handler denne diskusjonen om det som Fremskrittspartiet er helt alene om i denne salen. Det er å bruke mer oljepenger, rett og slett. Det er det denne diskusjonen handler

om. Jeg tror vi bare kan få det opp på bordet. Så det er jo ikke meg representanten Solvik-Olsen først og fremst skal prøve å overbevise. Det er representanten Jan Tore Sanner, det er dem som Fremskrittspartiet har ambisjon om å gå i regjering med, som de må overbevise, for Fremskrittspartiet er helt alene om i Stortinget å ønske å bruke mer oljepenger.

Det er ikke nødvendig for den norske staten å låne til samferdselsinvesteringer i vei. Vi bruker penger over statsbudsjettet. Det er den beste måten å finansiere på, og det er den billigste.

Det er enkelte selskaper i offentlig sektor som bidrar til samferdselsinvesteringer. Avinor er ett eksempel, NSB et annet, der en kjøper materiell over driften. Jeg ser ikke noe behov for å opprette et eget selskap for å finansiere (presidenten klubber) veiutbygging på statens hånd utover de selskaper vi allerede (presidenten klubber) har, som heter Statens vegvesen og Mesta.

Presidenten: Presidenten må minne om at taletiden under første runde er på 2 minutter, både for spørre og for svarer.

Det er anmodet om og blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først fra representanten Christian Tybring-Gjedde.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:11:31]: Det er underlig å høre finansministeren. Jeg tror faktisk ikke han tror på det han selv sier. Jeg tror også de som sitter på presebenken, nå hører at det ikke er noen troverdighet i det finansministeren sier.

Bompenger er en beskatning. Planlagte veiprojekter innebærer 120 mrd. kr mer i bompenger. Det er en skatt som rammer alle som kjører bil, og det er en skatt som rammer næringslivet. Dette øker prisen på varer som fraktes på vei, og det reduserer norsk konkurransevne.

Samtidig vokser den norske pengebeingen. Denne pengebeingen er bl.a. basert på obligasjoner som i snitt gir 1,8 pst. avkastning. Samtidig låner vi penger til vei til 3 pst., i snitt – eller 2,4 pst., hvis det er det statsråden sier. Det er like idiotisk allikevel. Med andre ord: Vi kjøper dyrt og selger billig.

Det er AS Norge vi snakker om. Man kan ikke skille ut ulike deler av dette. Det er AS Norge, og det er et underskuddsforetak, som statsråden har. Ville statsråden ha forvaltet sine egne penger på samme måte?

Presidenten: Presidenten vil be representanten om å finne et annet begrep enn «idiotisk» for å beskrive politiske motstanderes standpunkt.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:12:38]: Jeg tror på det jeg selv driver med, det er helt riktig. (Munterhet i salen) Det er godt å høre at representanten Tybring-Gjedde mener at det skal være slik. Det er bra.

For å vende tilbake til det svaret jeg ga på det forrige spørsmålet: Dette dreier seg om ønsket om å bruke mer oljepenger – for å bruke det uttrykket – i norsk økonomi og

å bryte handlingsregelen. Det er heldigvis et stort flertall mot i Stortinget. Det er bra.

Så er det en interessant betraktning her, som for så vidt er et lite sidespor. Jeg vil nevne det allikevel. Det er at det er bred enighet om hvordan Statens pensjonsfond utland skal investere i utlandet, enighet om fordelingen mellom aksjer, obligasjoner og eiendom. Da en i 2008 foreslo å øke aksjeandelen, stemte Fremskrittspartiet imot. De ønsket seg flere investeringer i statsobligasjoner, med andre ord flere kjøp av tyske statsobligasjoner – interessant.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:13:40]: Ja, det er vi for.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:13:52]: Det er få områder i det norske samfunn som er så overmoden for reformer som samferdselspolitikken. Det har vært bygget stykkevis og delt, og det går for langsomt.

En viktig grunn til at det går for langsomt, er at den rød-grønne regjeringen har motsatt seg enhver form for nytenkning innenfor samferdselsområdet i de syv årene den har sittet.

Det har fra statsministerens side og nå også fra finansministerens side vært forsøkt raljert med Offentlig Privat Samarbeid, som dokumenterbart gir oss veiene raske. Det ble sagt av finansministeren nå at i Norge trenger vi ikke å låne penger for å bygge vei. Men gjennom bompengeselskapene låner man penger for å bygge vei. Når det gjelder OPS, sier statsministeren at det er å bygge vei på avbetaling. Kan finansministeren forklare meg hva som er forskjellen på det å låne penger gjennom ordinære bompengeselskaper og det å låne penger til bygging gjennom OPS-prosjekter?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:15:01]: Det er en vensforskjell som det er viktig å ha med seg. Det er at når en inngår en kontrakt om et såkalt Offentlig Privat Samarbeid, inngår en ikke bare en kontrakt om bygging av veien, en inngår også en langsiktig kontrakt om vedlikehold. En er altså prisgitt én leverandør. Det var jo en slik erfaring som gjorde at Jan Tore Sanners partifeller i England syntes det var en usedvanlig dårlig idé å fortsette med det som en hadde holdt på med i England lenge. Vi henter litt internasjonal erfaring på dette området som jeg tror det er bra å ha med seg inn i den norske diskusjonen.

Så er jeg helt enig med representanten Sanner i at det er viktig å se på hvordan vi organiserer store samferdselsprosjekter, hvordan vi driver planleggingsvirksomhet i dette samfunnet. Dette er områder som regjeringen har sagt at den vil se på inn mot den nye rulleringen av transportplanen. Samferdselsministeren kan sikker utdype dette spørsmålet.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgings-spørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:16:06]: Finansministeren seier at den beste finansieringa – og den billigaste – er den over statsbudsjettet. Statsministeren seier veldig tydeleg at det å kjøpe vegar på avbetaling er tull og gale. Da er det eit stort paradoks at det i statsbudsjettet for 2013 er bompengar som er den største finansieringa. Vegar kjøpte på avbetaling er for første gong den største investeringa i vegar, større enn dei statlege bidraga.

Derfor gjeld mitt spørsmål kvifor regjeringa på ein måte går imot den politikken dei sjølve er for, viss dei meiner at finansiering over statsbudsjettet er den beste og den billigaste. I statsbudsjettet for 2013 er altså for første gong investeringar i veg på avbetaling større enn dei statlege investeringane. Kan finansministeren forklare meg kvifor dei går imot sin eigen politikk?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:17:12]: Når det gjelder forholdet til avbetaling og OPS, som for så vidt også ligger under det spørsmålet representanten Hareide stiller, viser jeg til det forrige svaret.

Hvis en ser på den statlige finansieringen av veiprosjekter, er det ingen tvil om at den billigste måten å finansiere veiprosjekter på er gjennom ordinære bevilgninger over statsbudsjettet. Her har denne regjeringen levert. Vi hadde store ambisjoner. Vi har levert når det gjelder ambisjon, pluss bitte lite grunn til.

Så er det slik at det er et vanlig og godt innslag i norsk veibygging at i de tilfeller der det er et lokalt ønske om bompengeselskap, legger regjeringen fram en proposisjon for Stortinget, slik at Stortinget får bestemme om det er en måte å gå videre på. Hvis Stortinget sier ja til dette, oppretter en et lokalt bompengeselskap som finansierer veiutbygging. En slik kombinasjon synes jeg er en god miks. Så kan vi alltid diskutere fordelingen mellom statlige bevilgninger og bompengefinansierte prosjekter. Det er en litt annen diskusjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:18:37]: Jeg har et spørsmål til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren.

De aller fleste familier i Norge er godt fungerende, og det er folk som ønsker å leve livet sitt uten innblanding og detaljstyring fra rød-grønne politikere.

Foreldrepermisjonen er en ordning som alle nybakte foreldre ser frem til, men de fleste blir veldig overrasket i møte med den. Den er forbundet med mye papirarbeid, mye byråkrati og, ikke minst, et svært komplisert regelverk. I 2010 fikk Nav 550 000 henvendelser om foreldrepermisjonsordningen. I 2010 brukte Nav 600 årsverk på å administrere ordningen. I fjor økte tidsbruken til nesten det dobbelte.

Det er behov for en radikal forenkling av foreldrepermisjonsordningen. Det har Nav innsett selv. De har henvendt seg til regjeringen og bedt om en forenkling. De mener at de bør bruke mindre tid på dette, og det bør gjøres mindre kostbart. De rød-grønne har villet detaljstyre foreldrepermisjonsordningen fremfor å gi valgfrihet til foreldrene.

Det har gjort ordningen fryktelig komplisert, kostbar og byråkratisk.

Ser statsråden at det er behov for nye ideer og bedre løsninger for å forenkle foreldrepermisjonen og administreringen av ordningen, eller mener statsråden at dette er en fornuftig bruk av ressurser?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:20:41]: La meg starte med å takke for spørsmålet.

Dette er jo et tema som vi har debattert ganske mye, og jeg syns at Høyre på dette området, som handler om forenkling, har spilt en konstruktiv rolle. Det er, slik som regjeringa ser det, åpenbart behov for forenklinger i dette regelverket. Det er for komplisert, og det er veldig mange fedre – særlig fedre – som ofte er i kontakt med Nav for å prøve å finne ut av hva som er regelverket. Regelverket er til dels komplisert, og så skal man i tillegg lære opp mange ansatte, og ofte nye ansatte, og man sliter også med et IKT-system som ikke er så moderne som det burde være. Alle de delene har vi tenkt å gjøre noe med. Nav er i ferd med å fornye sitt IKT-system. Man vil i første omgang ta tak i uføretrygden, dernest er det sykepengene og foreldrepenger som skal få et bedre system og et moderne IKT-system.

I tillegg til det kan vi gjøre en del med regelverket for at det skal bli enklere å forstå for flere enn dem som måtte ha hovedfag eller mastergad i akkurat dette temaet. Det er også et mål for oss. Vi ønsker jo at flest mulig foreldre skal få tatt ut permisjonen sin, for det er viktig at de skal få tid sammen med barna sine – også at fedre skal få tid sammen med barna sine, derfor er fedrekvoten viktig.

Vi vil komme tilbake til Stortinget med forslag til forenklinger om ikke så veldig lenge.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:22:13]: Jeg er veldig glad for å høre statsrådets svar, men det som skremmer meg, er at det er veldig lite samsvar mellom det statsråden svarer her i Stortinget, og det regjeringen faktisk gjør. Høyre har lagt frem flere forslag om forenkling. Vi ønsker bl.a. en ordning som de har i Sverige, som også Nav ønsker seg, en nettbankløsning hvor foreldrene kan sitte hjemme og fordele permisjonen. Men regjeringen stemmer mot alle forslag som Høyre fremmer om forenkling. Det som vi synes er vanskelig, er at regjeringen i den praktiske politikken forsvarer byråkratiet, forsvarer systemet, fremfor å gjøre det enklere for folk, og – ikke minst – fremfor å frigjøre ressurser for dem som trenger samfunnets omsorg aller mest.

Det som det er interessant å få statsrådets tydelige svar på her, er: Vil regjeringen innen kort tid legge frem klare og forenklede regelverk som kommer alle foreldre til gode?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:23:20]: Min ambisjon er at vi skal komme raskt til Stortinget med et forslag om forenklinger. At representanten Hofstad Helleland blir 100 pst. fornøyd, kan jeg ikke garantere. Det handler bl.a. om at vi ikke ser på forslaget om at vi skal legge oss på en svensk løsning. Grunnen til det handler om aktivitetsplikten, det handler om arbeidslinja. Det er for så

vidt mye å si om det, og det har både sine fordeler og sine ulemper dette forslaget om å gjøre det akkurat likt som Sverige. En fordel er selvfølgelig at man kan legge opp til en selvbetjeningsløsning. Det kan man også klare uten å gå så langt som den svenske modellen. Men ulempen er knyttet til aktivitetsplikten, det å sikre at kvinner kommer tilbake i arbeid. Og arbeidslinja pleide å være noe som også Høyre var opptatt av.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først representanten Arve Kambe.

Arve Kambe (H) [10:24:23]: Dette er en sak som Høyre er veldig engasjert i. Det burde vært så enkelt som at når man får gleden av å bli foreldre, får man et brev fra Nav som sier at du har blitt forelder, du har fått en rettighet, vi vil gjerne vite når i løpet av tre år du skal ta ut den rettigheten – punktum. I dag får Nav 550 000 henvendelser og ansetter 600 folk som forvalter nesten en halv milliard kroner bare i byråkrati på å fordele noe folk har en selvsagt rettighet til å få – da må man blande seg inn. Så har man i dette byråkratiet i tillegg fått en hel haug med henvendelser når Nav nekter foreldre å ta ut pappakvoten sin fordi de har glemt å krysse av på et skjema. Hundrevis, ja kanskje opp til tusen, henvendelser ligger nå hos Trygderetten og belastar statsbudsjettet med konflikter i stedet for løsninger for familier.

Vil statsråden bidra til at alle fedre som har mistet rettigheten sin, uavhengig av grunn, får pengene tilbakebetalt og permisjonen innført igjen?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:25:32]: Jeg har hele veien vært veldig tydelig på at vi jobber med forenklinger og kommer tilbake med forslag til forenklinger. Jeg har også selv hatt møte med Arbeids- og velferdsdirektoratet, som jeg tidligere har informert representanten Kambe om, som prisverdig nok fra Stortingets talerstol har vært opptatt av disse fedrenes rettigheter. Der har vi bl.a. lagt opp til løsninger som vi har fått positive tilbakemeldinger på fra de fedrene det angår.

Så mener jeg at vi må klare å få til en løsning som gjør at det blir enkelt å forstå for folk, samtidig som vi må ta med oss hvilken effekt de ulike forslagene har når det gjelder arbeidslinja, og at det er viktig at mødre også kommer tilbake i arbeid. Den diskusjonen må vi også ta. Jeg regner med at den diskusjonen kommer til å bli hetere framover på bakgrunn av bl.a. Skjeie-utvalget, som har hatt sine vurderinger av dette.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgings-spørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:26:37]: Jeg synes svarene fra denne regjeringen på vanskelige spørsmål er at dette har de tenkt å gjøre noe med. Men jeg tror vi kan slå fast at denne regjeringen ikke er opptatt av verken forenkling eller avbyråkratisering. Statsråden sier at de skal begynne med å forenkle pensjonssystemet, så skal de ta sykepengene, og til slutt kommer foreldrepengene. Men la meg slå fast:

Hvem er det som er på nett i dag, hvem er det som styrer hverdagen sin på iPad, på Internett, hvor de bestiller ferier, organiserer hverdagen sin? Jo, det er den moderne familie som lever i dag.

Da blir mitt spørsmål til statsråden: Hvorfor starter ikke regjeringen sin forenkling med dem som allerede er på nett i dag, den moderne familie?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:27:26]: Dette handler jo ikke om problemer hos folket, dette handler om problemer i IKT-systemene. Jeg må også skynde meg å si at det hadde vært verre hvis denne regjeringa ikke var interessert i å forbedre det som var problematisk. Men vi skal jo tydeligvis også få kritikk for å svare at vi tar tak i de tingene som vi trenger å ta tak i. Vi kommer til å komme tilbake til Stortinget med forslag til forenklinger. Vi har også gjennomført forenklinger, f.eks. har vi fjernet regelen om at mor måtte jobbe 50 pst. for at far skulle få rett til fedrekvote. Vi har også gjort mange andre grep som har gjort at flere har fått rettigheter. Vi står fast på at fedre skal få muligheten til å være hjemme med sine barn, også der man har arbeidsgivere som vil være mot det, eller mødre som helst ser på denne permisjonen som sin. Det handler om en frihetsdebatt, det handler om å ta inn over seg at når det gjelder frihet, og valgfrihet, må man også ta hensyn til strukturer og forventninger som kan være uformelle.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:28:43]: Det er bra å høre at regjeringen ser behovet for forenklinger, så får vi se når resultatene kommer. Men jeg tror vel ikke jeg er den eneste som har kommet ut av tellingen på de henvendelsene jeg har fått på e-post, på Facebook, på telefoner osv. fra fedre som har mistet sin farspermisjon fordi man har gjort et eller annet feil i søknadsprosessen i dette kompliserte regelverket. Statsråden viser jo til at det nå er noen av disse som har fått uttelling på klagene sine, og jeg forstår at de det angår, er fornøyd, som statsråden sier. Men det er fortsatt veldig mange igjen som ikke har fått sin pappaperm.

Vil statsråden ta initiativ til en opprydning i de gamle sakene og legge dem bak seg, slik at fedrene får pappapermisjon, og så kan vi gjøre forenklingsarbeidet og rydde opp i regelverket etterpå?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:29:47]: Jeg er også veldig bekymra for en del av disse spørsmålene fordi vi ser at uklarheter som til dels har med systemene å gjøre, og også at man har fått feil informasjon fra Nav, det vet vi, har bidratt til at noen ikke har fått rettighetene sine oppfylt. Sånn skal vi ikke ha det. Derfor skal vi komme tilbake med et enklere system, i tillegg til at vi jobber med selve IKT-systemet. Det tar noe lengre tid – det vet vi. Det er prosesser som må gås. Når det er på plass, vil det være enklere for folk å forholde seg til det. Da kan man også ha flere nettbaserte løsninger – det er vår ambisjon.

Så har vi vært i dialog med Arbeids- og velferdsdirekto-

ratet om noen av de gamle sakene. Det er ikke alle som kan få sin løsning – noen av dem har ikke de rettighetene lenger, og det er et problem. Men Arbeids- og velferdsdirektoratet er de som har ansvaret for den siden av saken, og vi kan eventuelt svare på mer detaljerte spørsmål skriftlig i etterkant hvis det er ønske om det.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:30:59]: Spørsmålet går til samme statsråd.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2013 lagt opp til to ukers økning av foreldrepermisjonen. Det er bra. Norge skiller seg jo ut internasjonalt fordi vi har rause ordninger på disse områdene. Selv om det er uenighet om innretningen og ikke minst det som går på valgfrihet for småbarnsforeldre, er det bred enighet om at vi i Norge ønsker å ha rause ordninger i forbindelse med fødsler, for unger og familier. Ikke bare det – vi er enige om at det har vært en suksess. Jeg tror både statsråden og flere stortingskomiteer med glede har fortalt sine internasjonale kolleger om disse ordningene og sett at de har blitt forbilde for andre land.

Men denne rausheten gjelder ikke alle. Mens de som har lønnsinntekt og opparbeidede rettigheter, nå kan få opptil en halv million kroner, får de som ikke har lønnsinntekt og opparbeidede rettigheter, engangsstønad på 35 263 kr. Beløpet er det lagt opp til at skal videreføres nominelt neste år. Den ene gruppen får mer, og den andre gruppen får mindre – forskjellene øker.

Spørsmålet til barneministeren er: Hvilke vurderinger er det som ligger bak når regjeringen velger å øke disse forskjellene og denne urettferdigheten?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:33:08]: La meg igjen starte med å takke for spørsmålet.

Så vil jeg si at jeg ønsker å advare mot at man setter disse to tingene opp mot hverandre. Vi må gjerne ta en diskusjon om engangsstønaden – den diskusjonen ønsker jeg velkommen. Jeg synes det er veldig spennende med de signalene som er kommet fra Skjeie-utvalget, som ser for seg en alternativ vri på engangsstønaden. Jeg regner med at det kommer til å føre til heftig debatt ut fra en arbeidslinjetankegang, ut fra mye – integrering også, for den saks skyld. Den diskusjonen håper jeg at vi kan få tatt.

Men jeg synes ikke at vi skal sette det opp mot de grepene vi gjør for å forbedre permisjonsordninga som sådan og ikke minst for å oppfylle løftene våre fra Soria Moria. Jeg ser for meg debatten hvis vi ikke hadde oppfylt de løftene som lå i Soria Moria-erklæringa, og som er tydeligere på dette med foreldrepermisjon og pappaperm enn på engangsstønaden.

Når det gjelder engangsstønaden, har vi sagt at vi skal vurdere å øke den. Vi har prisomregnet den én gang. Det er det samme som Bondevik II-regjeringa valgte å gjøre i løpet av de fire årene den satt – de prisomregnet den én gang. Så det var ikke sånn at engangsstønaden var noen fanesak i forrige periode. La oss heller ta diskusjonen om engangsstønadens plass framover, ikke minst knyttet til Skjeie-utvalgets innstilling.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:34:41]: Vi kan ha diverse meninger om både arbeidslinjen, integrering og det ene med det andre, men det er nå engang sånn at ungene kommer uansett, og de fortjener en god start. Jeg synes vi bør starte diskusjonen der.

Så viser statsråden til Skjeie-utvalget, og det er jo bra. Likestillingsutvalget har sett på dette som en god likestillingssak. Men det er jo snart fire år siden denne Soria Moria-erklæringen kom og regjeringen så behovet for å vurdere dette spørsmålet. Hva har man da gjort?

Jeg stusser også over at statsråden sier at man advarer mot å holde de tingene opp mot hverandre, for daværende partileder i SV, Kristin Halvorsen, tok mandag 11. august 2008 i Dagbladet til orde for å heve engangsstønaden kraftig. Hun sa da:

«Etter hvert som svangerskapspermisjonen er forbedret, har gapet mellom dem som har rettigheter og dem som ikke har det, blitt uforholdsmessig stort.»
Er dette urettferdig, eller er det ikke?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:35:52]: Som jeg sa: Jeg hilser denne diskusjonen om engangsstønaden velkommen. Jeg syns det er særlig spennende med de tankene som kommer fram i Skjeie-utvalgets innstilling som jeg nettopp har mottatt, og som vi nå sender på høring, men som vi ikke har tatt opp til behandling i regjeringa foreløpig. De fikk som mandat å se på kjønn også i et klasseperspektiv og et livsløpsperspektiv. Sånn sett er det veldig interessant: Hvem er det som ikke har rettighetene som knytter seg til foreldrepermisjon, hvor kommer de fra, hvilke land, og hvilken alder har de?

Vi har også i mitt budsjett lagt til rette for mer oppsøkende virksomhet rettet særlig mot innvandrerkvinner som har vært lenge hjemme på kontantstøtten som Kristelig Folkeparti så prisverdig innførte. Vi ser at det fungerer godt for å få folk over i jobb. Men da trenger man også oppsøkende virksomhet – jeg var ironisk i stad, i tilfelle noen ikke fikk det med seg – til referatet.

Så den diskusjonen ser jeg fram til å få.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først representanten Dagrun Eriksen.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:37:09]: Det er jo interessant at man måtte vente på Skjeie-utvalget for å tørre å handle etter sin egen Soria Moria-erklæring, for allerede i Soria Moria-erklæringen snakket man om at man burde heve engangsstønaden.

Men la meg peke på en gruppe som jeg, ut ifra argumentasjonsrekken som statsråden har her, vil tro at hun burde hatt interesse av å løfte. Det handler om alle de kvinnene som har utfordringer med å kombinere studier med det å få barn. Det er den største økonomiske risikosporten du kan gjøre, og det mangler både rettigheter og muligheter til å kunne gjennomføre studietiden trygt samtidig med at du får barn. En økning av engangsstøtten vil være en stor hjelp økonomisk også for denne gruppen. Vi vet at det er bare 6 pst. av studentene som klarer seg uten tilleggsmidler på den støtten man får i dag.

Hvis man virkelig ønsket at kvinner skulle delta i arbeidsliv og studier og ha mulighet til å få barn, så er vel dette argument nok til å stole på sitt Soria Moria-løfte om å heve engangsstønaden?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:38:17]: Vi har gjort nøyaktig det som den regjeringa som representanten Eriksen støttet opp om, sist gjorde – nemlig å prisomregne engangsstønaden én gang. Det var det samme som Bondevik II-regjeringa gjorde. Vi har da gjort det vi sa i Soria Moria-erklæringa – nemlig å vurdere å heve engangsstønaden. Vi gjorde det altså konkret – vi hevet den gjennom å prisomregne.

Likevel er det et faktum at gapet er stort. Den diskusjonen har vi bedt om sjøl ved å gi et mandat til Skjeie-utvalget om å se på kjønn også i et klasse- og livsløpsperspektiv. Den gir noen veldig interessante svar og noen anbefalinger til oss, som også knytter seg til den diskusjonen som representanten her reiser om studenter.

Så handler det om mange innvandrerkvinner som ikke har rettigheter, det handler om mange unge og også om å ta diskusjonen om hvordan vi kan legge til rette for at de skal komme seg i jobb etterpå. Den er også viktig.

Solveig Horne (FrP) [10:39:28]: Spørsmålsstilleren var inne på flere tiltak overfor småbarnsfamilier og muligheter for å utligne forskjeller.

I den forbindelse har flere og flere faginstanser tatt til orde for at økning av barnetrygden er et viktig virkemiddel for å bekjempe barnefattigdom. SV har jo nå startet valgkampen, men i forrige valgkamp var bekjempelse av fattigdom en av de store valgkampsakene til SV – noe som vi har sett at de ikke har gjort så mye med. Spørsmålet blir om vi får det nå i denne valgkampen. Men som sagt: Barnefattigdommen har økt de siste årene med denne regjeringen, og når flere og flere faginstanser sier at en økning av barnetrygden er viktig, blir mitt spørsmål til statsråden: Er statsråden enig i at en økning av barnetrygden er viktig i bekjempelsen av barnefattigdom?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:40:23]: Hvis man virkelig skulle få utbytte av et slikt grep, ville man måtte bruke flere milliarder kroner for å ta igjen for det etterslepet som har vært, med mindre man ønsker å innrette barnetrygden mer målrettet, f.eks. mot de familierne som har mange barn, som jo er de som spesielt kommer inn under definisjonen av langvarig lav inntekt. Det er innvandrerefamilier. Det ville være interessant å høre Fremskrittspartiets vurdering av det.

Vi har isteden prioritert å velge å bruke de mange milliardene på barnehager og på å øke foreldrefradraget knyttet til skatt, bl.a., for pass og stell av barn. Det er fordi vi vet at det aller viktigste grepet vi kan gjøre for å forebygge barnefattigdom, er å sørge for at flere får en god start i livet, at man kan finne fram til de barna som virkelig sliter – det har vi gjort også ved å styrke barnevernet – og at flere barn går i barnehage. Det gir en unik mulighet til tidlig innsats. Det gjør at flere også gjør det bedre i skolen. Barnehagene er nøkkelen. Vi bruker også penger på barne-

vern og på oppsøkende arbeid overfor innvandrerkvinner, så de kan komme i arbeid.

Presidenten: Linda C. Hofstad Helleland – til siste oppfølgingsspørsmål.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [10:41:41]: Når det gjelder oss barnefamilier, har den rød-grønne regjeringen, med SV i spissen, gitt mer til dem som har mest fra før. Det gjelder f.eks. maksprisen, som kommer middelklassen til gode, mens de som er lavtlønnet, ikke kommer så godt ut av det. Det viser også at det f.eks. er flere Høyre-kommuner enn rød-grønne kommuner som gir lavlønnte billigere barnehageplasser. Det gjelder utvidelse av foreldrepermisjonen der høyt utdannede og de i gode jobber nyter godt av en raus ordning, mens mange med dårlig økonomi ikke ser seg i stand til å ta ut hele kvoten, fordi man ikke er i stand til å betjene lånene sine, bl.a.

Hvorfor vil ikke statsråden endre på en del av de ordningene som gir mer til dem som har mest fra før, og heller målrette ordninger mer og hjelpe de som er svakest utrustet økonomisk, og de barnefamiliene i Norge som sliter mest?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [10:42:49]: Når Høyre kritiserer oss for at vi gir mer til dem som har mest fra før, skal man lytte nøye.

Jeg må si at når de grepene som vi har tatt knyttet til barnehager, til barnevernet, til oppsøkende virksomhet for at innvandrerkvinner skal få muligheten til å arbeide, som jo er det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe barnefattigdom, blir desimert på denne måten, syns jeg det er urettferdig mot de menneskene som har fått den hjelpa som har kommet som følge av de budsjettprioriteringene som vi har gjort – 60 000 flere barnehageplasser med denne regjeringa, lovfestet rett til barnehageplass. Over 90 pst. av 1–5-åringene går nå i barnehage. Det er det viktigste grepet vi kan gjøre for å forebygge fattigdom seinere i livet. En halv milliard, omtrent, er nå øremerket til barnevernet neste år – det er kjempeviktig. Vi gjør nå ordninga som vi kaller Jobbsjansen, som prosjekt nå i år, permanent, og neste år vil vi få en styrking med 30 mill. kr nettopp rettet mot innvandrerkvinner. Det har stor betydning for barnefattigdom.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [10:44:08]: Spørsmålet mitt går til samferdselsministeren, men jeg må starte med at finansministeren i en tidligere replikkrunde tydeligvis syntes at det er greit å låne billig ut til Tyskland, og at norske bilister låner dyrt tilbake til Norge. Finansministeren sa også at vi ikke behøver selskapet, for vi har Statens vegvesen og Mesta. Nå er Statens vegvesen, så vidt jeg vet, ikke noe selskap; det er et forvaltningsorgan, og Mesta er et entreprenørselskap og kan ikke sammenlignes med Avinor på noen som helst måte.

Men regjeringen har helt siden statsbudsjettet ble lagt fram, skrytt av at det nå vil bli tidenes satsing på samferd-

sel. Med respekt å melde: Det er ikke riktig. I år ferdigstiller vi 11 km motorvei, neste år skal vi ferdigstille 15 km. Vi skal ferdigstille 24 km gul midtstripe til neste år. Vi har ferdigstilt 17 km midtdelelere i år, vi skal ferdigstille 19 km til neste år. Så har statsråden skrytt hemningsløst av at vi har bevilget over 10 pst. mer til vei fra statens side. Bilistenes andel, i form av bompenger, øker med over 60 pst. fra statsbudsjettet i 2012 til statsbudsjettet i 2013. Da er det faktisk alle bilistene som sørger for det som er av samferdselsutbygging gjennom svært dyre bompengeprojekter. Siden de rød-grønne overtok i 2005 og fram til i dag, har de vedtatt å påføre bilistene ytterligere 120 mrd. kr i ekstra skatt via bompenger. Det er en skatt som bilistene, altså vi, må betale bare fordi vi kjører bil. I tillegg kommer engangsavgift, årsavgift, vektårsavgift, omregistreringsavgift, veibruksavgift, CO₂-avgift pluss et par småavgifter til.

Spørsmålet blir: Når er nok nok for denne regjeringen? Eller blir det faktisk aldri nok? Det kan faktisk synes som om det er det siste som er det rette for samferdselsministeren og denne regjeringen.

Statsråd Marit Arnstad [10:46:06]: La meg bare få lov til å gjenta også i denne salen at regjeringen, med samferdselsbudsjettet for neste år, gjennomfører tidenes løft når det gjelder samferdsel. Veksten i bevilgningene til bane og vei utover prisveksten under denne regjeringen har vært på 64 pst. Den var samlet under de fire årene som Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre satt i regjering, på 6 pst. Det sier litt om forskjellen. Denne regjeringen satser stort på vei og bane.

Representanten Hoksrud velger å se kilometer fra år til år. Jeg kan ta det helhetlige bildet. Det er under bygging eller åpnet 225 km firefelts vei under denne regjeringen. Halvparten av alle firefelts veier vi har i Norge, er bygd under denne regjeringen. Det er under bygging eller åpnet 170 km midtrekkverk under denne regjeringen. Det er brorparten av midtdelelere som er bygd her i landet. Det er til sammen bygd nesten 400 km møtefri vei under denne regjeringen, og det er bygd 971 km ny riksvei mens denne regjeringen har sittet. Det er denne regjeringen stolt av. Det synes vi viser at regjeringen bevilgningsmessig har prioritert samferdsel år etter år, og i motsetning til tidligere regjeringer har vi faktisk oppfylt den nasjonale transportplanen som vi lovte å oppfylle i 2009 – en NTP som LO og NHO mente var meget ambisiøs, og som altså nå blir oppfylt for den første fireårsperioden. Så alt i alt er vi meget fornøyd med regjeringens bevilgninger og den statlige satsingen på samferdsel.

Bård Hoksrud (FrP) [10:47:50]: Jeg skjønner at statsråden ikke vil prate om de enorme behovene som er der, men hele tiden velger å fortelle hvor mye mer penger regjeringen har bevilget.

Men jeg har lyst til å utfordre samferdselsministeren. Siden 2005 og fram til i dag er det vedtatt 54 bompengeprojekter i Stortinget. I disse er over 70 pst. av utgifterne finansiert med bompenger. Ifølge statssekretær Hilde Singaas i Finansdepartementet er bompenger med på å

fremskynde veiprosjekter, og det skjer på grunn av lokale initiativ. Det er vel kanskje derfor prosjektene står i NTP med masse bompenger lenge før de kommer til Stortinget. Men når alle disse bompengeprojektene er såkalte lokale initiativ som sørger for å skyve prosjektene fremover i køen, ber jeg statsråden fortelle meg hvilke prosjekter som regjeringen selv har prioritert og vil bygge ut, og også opplyse Stortinget hvor mange prosjekter som har kommet til Stortinget fordi de rød-grønne har prioritert dem utbygd, og ikke som følge av statlig frempressede såkalte lokale initiativ. Det kunne vært interessant å vite hvor staten finansierer veibygging 100 pst.

Statsråd Marit Arnstad [10:48:57]: I likhet med finansministeren vil jeg understreke at det er slik i dag – og det er et bredt flertall i Stortinget som står bak det – at en finansierer vei enten ved bevilgninger og prioriteringer over statsbudsjettet eller ved supplerende finansiering gjennom bompenger. Det har vært tilfellet i mange år, det kommer også til å være tilfellet i 2013.

Men så er det slik at bompengandelen har økt. Jeg mener at den sammenligningen som jeg ser Høyre og Fremskrittspartiet prøver å gjøre, er uriktig. De velger å ta et utsnitt av budsjettet. Det blir en helt uriktig framstilling. Men det er riktig at bompengandelen utgjør en økning, og det er som en konsekvens av at også de offentlige bevilgningene øker, for når de offentlige bevilgningene øker, blir det også plass til flere prosjekter. Da øker også antall bompengeprojekter. Men 9 av de 15 prosjektene som kommer til å få oppstart til neste år i budsjettet, vil være fullt ut statlig finansiert.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgingsspørsmål – først fra representanten Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:50:09]: Finansministeren sa det var viktig å prioritere vei innenfor de årlige budsjettene. Den billigste måten å bygge vei på var å bevilge pengene. Men så fikk vi også avslørt at finansministeren ikke klarer å forklare forskjellen på OPS-prosjekter som bompengefinansieres, og statlige veier som bompengefinansieres. Den eneste forskjellen er om en har en vedlikeholdskontrakt eller ikke, men finansieringen er akkurat den samme. En låner penger, primært i utlandet, for å bygge en vei i Norge, altså det stikk motsatte av det finansministeren sa var fornuftig økonomisk politikk.

Det er billigst å bevilge egne penger. Ja, regjeringen bevilger mer penger nå enn for syv år siden, men så har en også fryktelig mye mer penger enn for syv år siden. Det har alle partiene som lager sine budsjetter på Stortinget. Derfor er det også relevant å sammenligne år for år, ikke med ti år tilbake. Da er mitt spørsmål igjen, for det handler om system: Vil samferdselsministeren gjøre det finansministeren mente for fem år siden, og bidra til at det opprettes et statlig investeringselskap for vei og jernbane som sørger for at en får bygd ting i et lengre perspektiv, raskere og billigere?

Statsråd Marit Arnstad [10:51:15]: Da jeg ble samferdselsminister, tenkte jeg at nå skal jeg gå skikkelig inn i dette med alternativ finansiering: Hva er det nå egentlig? Jeg prøvde å gå litt inn i det, og så tenkte jeg at det finnes ingen «quick fix»-løsning. Det finnes ingen billige penger der ute som man bare kan plukke fram, hvis man ikke skal gjøre som Fremskrittspartiet og bare se bort fra handlingsregelen og bruke mer oljepenger. Men det vil ikke flertallet i denne salen, og da finnes det ingen enkle måter for å få mer penger, man må faktisk prioritere det på statsbudsjettet.

Så er det slik at alternativ organisering kan være en mulighet. Der kan det ligge noen gevinster, tror jeg, i kostnadsbesparelse og i effektivisering, men det kan man gjøre både utenfor og innenfor offentlig regi. Det er ikke nødt til å skje i privat regi, det kan også skje i offentlig regi.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til neste oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:52:15]: I den opplistingen statsråden hadde innledningsvis, kom hun vel kanskje i skade for å ta litt mye Møllers tran. En del av de firefelts veiene som hun refererte til, var jo vedtatt og igangsatt under Bondevik II.

Nå er det slik at vi leser samferdselsministerens budsjett, og der står det ganske tydelig at til store prosjekter bevilges det ca. 4 mrd. kr. Når vi da vet at bompengene har økt fra 4,5 mrd. kr til faktisk 13,8 mrd. kr om man tar med fylkesveiene som man har overført til fylkene, er dette en formidabel dreining i samferdselsfinansieringen. Så jeg er litt overrasket over at Arnstad feier det bort og ikke ser at det er problematisk at den balansen som vi har hatt, er i ferd med å endres. Ser hun ikke det?

Statsråd Marit Arnstad [10:53:16]: Halleraker velger å inkludere både riksveier og fylkesveier når det gjelder bompenger, men ikke når det gjelder bevilgninger – da tar han bare den ene posten med store investeringer. Det betyr at han ser bort fra investeringene i fylkesveier, han ser bort fra investeringer i mindre prosjekt, altså de under 100 mill. kr, han ser bort fra den halve milliarder vi fortsatt betaler på OPS-prosjektene fra 2001, han ser bort fra de 1,5 mrd. kr vi betaler for å utbedre og investere for å rassikre veier, og han ser bort fra de 950 km med vei vi skal asfaltere i løpet av neste år. Jeg synes det blir en feil framstilling.

Så er jeg den første til å erkjenne at bompengene har økt, men det er også fordi offentlige bevilgninger har økt. Hvis det er slik at Høyre nå har en nyvunnet skepsis mot bompenger, hadde det vært interessant å høre om Høyre har tenkt å begynne å stemme mot bompengeprojekter som blir presentert for Stortinget neste år.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til neste oppfølgingsspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:54:18]: Det er veldig bra at samferdselsministeren har sett seg inn i alterna-

tiv finansiering. Eg hadde òg håpa på at finansministeren og statsministeren ville gjere det same. Statsministeren sa altså at «hvis Norge begynner å lånefinansiere veiprojekter, har vi innrettet oss veldig dumt». Han sa òg: «Vi behøver ikke å kjøpe veier på avbetaling, vi kan bevilge dem kontant».

Da er mitt spørsmål: Er det slik for regjeringa at det å lånefinansiere er heilt ok når det gjeld bompengeprojekt, mens det ikkje er ok og riktig når det gjeld OPS-prosjekt? I realiteten har bompengeprojekt og OPS veldig mykje av den same finansieringa. Når ein ser på utviklinga i dag og statsministeren seier at me innrettar oss veldig dumt når me lånefinansierer, er det vel nettopp det regjeringa gjer gjennom bompengeprojekta?

Statsråd Marit Arnstad [10:55:27]: Bompengefinansiering er en innarbeidet finansiering basert på lokale initiativ som hele Stortinget utenom Fremskrittspartiet er for. Fremskrittspartiet lokalt er også for det av og til. Den finansieringen bør kunne fortsette. Når det gjelder OPS, slår det meg at det man gjør der, er å videresende regningen til kommende regjeringer, fordi de utgiftene man har med OPS, blir liggende på statsbudsjettet i kanskje 20–30 år framover. Man kan jo spørre David Cameron i dag om han synes det er hyggelig å betale på Tony Blairs OPS-prosjekter for fem eller ti år tilbake. Den type finansiering, som reduserer handlefriheten til framtidige regjeringer, synes jeg vil være uklokt å gå inn i.

Presidenten: Vi går til dagens siste hovedspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:56:29]: Siden dette er mitt første hovedspørsmål til den nye statsråden, har jeg lyst til å gratulere henne med ny jobb.

Vi har faktisk en del forventninger til denne statsråden, fordi hun ved flere anledninger har sagt at hun ønsker å få mer igjen for pengene i samferdselssektoren. Første gang jeg leste dette, trodde jeg nesten hun hadde funnet et gammelt manus fra en Høyre-statsråd i regjeringskontorene, for hun snakker om forutsigbar og alternativ finansiering, smartere kontraktsstrategier, effektivisering og raskere planlegging og utbygging.

Når samferdselsministeren nå vil gjøre ting på en smartere måte, har vi i Høyre et forslag. I 2010 kom det en evalueringsrapport fra TØI om konkurranseutsetting på Gjøvikbanen. Denne dokumenterte at konkurranseutsettingen har bidratt til lavere kostnader og bedre tilbud til passasjerene uten at dette har gått på bekostning av de ansattes lønns- og arbeidsbetingelser, og konkurransen har gitt et bedre og rimeligere tilbud og bedre passasjertall. Ja, faktisk har Samferdselsdepartementet også fått økt kunnskap og kompetanse om jernbane gjennom dette. Det er altså ikke tvil om at man har fått mer igjen for pengene, i dette tilfellet toppengene, ved å konkurranseutsette en egnet strekning. Høyre har tidligere foreslått å konkurranseutsette Kongsvingerbanen. Nå har vi tenkt å gjøre det igjen, og det kan være et godt sted for statsråden å starte.

Derfor blir da spørsmålet til statsråden: Vil hun nå rote nede i skuffen og finne fram denne evalueringsrappor-

ten og kanskje komme med et forslag til Stortinget om å konkurranseutsette egnede strekninger på jernbanen?

Statsråd Marit Arnstad [10:58:17]: Jeg takker representanten Halleraker for gratulasjonen. Tusen takk! Jeg har fulgt spørretimen og sett i media at jeg både blir beskrevet som en debutant og som en som ikke har vært i spørretimen siden forrige århundre. Så det får meg til å føle meg både uerfaren og antikvarisk på en og samme tid – men nok om det.

Denne regjeringen ønsker å satse betydelig på jernbane. Jeg tror ikke konkurranseutsetting er noe mål i seg selv, jeg tror fortsatt at også investeringer i jernbane må komme i form av prioritering innenfor statsbudsjettet. Det har denne regjeringen vist til fulle. Vi har tredoblet investeringene i jernbane i den tiden vi har sittet, og vi har økt investeringene med 30 pst. bare fra i fjor til i år. Det betyr at regjeringen allerede er i full gang med intercityutbyggingen, som kanskje er det viktigste tiltaket en kan se for seg innenfor jernbane de neste ti årene, og at store prosjekter innenfor intercityutbyggingen allerede er under planlegging. At konkurranseutsetting i seg selv på noen måte skal løse noe problem knyttet til jernbanesatsing, må jeg si jeg er usikker på. Jeg mener også at der handler det om å prioritere de pengene som skal til for å få til investeringene i årene framover.

Øyvind Halleraker (H) [10:59:31]: Nå snakker vi ikke om investering, nå snakker vi om å gjøre et tilbud bedre for brukerne. For bare å referere fra rapporten så står det at konkurransen har gitt lavere kostnader, bedre tilbud, høyere passasjertall og bedre muligheter for offentlig styring. Gevinsten er oppnådd uten at ansattes arbeidsbetingelser har blitt forverret.

Spørsmålet mitt blir da: Ser samferdselsministeren i det hele tatt noen grunn til at vi ikke skal fortsette denne suksesshistorien med å konkurranseutsette strekninger på jernbanen?

Statsråd Marit Arnstad [11:00:13]: Jeg mener at det er mange muligheter for å forbedre jernbanetilbudet for folk og også gjøre tilbudet bedre når det gjelder både frekvens og reisetid. Men det tror jeg faktisk er mulig å gjøre innenfor den offentlige regi. Denne regjeringen er også i full gang med det. Det handler jo litt om investeringer også, ikke bare om organisering av tilbudet og drift av det. Men vi er også i gang når det gjelder driften og fornying av det eksisterende, bl.a. infrastrukturen på jernbanesiden.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først representanten Ingjerd Schou.

Ingjerd Schou (H) [11:00:58]: Med det svaret som statsråden nå har gitt på spørsmål fra representanten Halleraker, forsvant bildet om at statsråden ønsker å gå på nye løsninger. Når Høyre er opptatt av konkurranse på sporet, er det fordi det er dokumentert at det gir reisende bedre tjenester, det er flere som benytter toget, det blir billigere,

det er større grad av regularitet, og det er totalt sett et bedre tilbud.

Det er mange som kan tenke seg Flytoget både på Bergensbanen og på Østre linje. Man kan slippe til andre på sporet som kommer andre steder fra. Men TØI-rapporten dokumenterer altså at dette har vært et godt tiltak, og jeg er skuffet over at statsråden i sin første muntlige spørretime ikke kan vise til nye løsninger som hun har introdusert seg selv med.

Er det virkelig slik at statsråden ikke ser at rapporten faktisk peker på at konkurranse gir bedre tilbud til reisende?

Statsråd Marit Arnstad [11:02:03]: Jeg er kanskje litt forundret over at hvis man ikke uten videre sier seg enig med Høyre, så er man plutselig uten nye tanker og uten nye ideer i det hele tatt. Det er klart det er fullt mulig å være opptatt av både mer sammenhengende utbygging, organiseringsløsninger og en bedre og raskere planlegging, uten at man nødt til å være enig i akkurat Høyres løsninger. Det er fullt mulig å gjøre ting både mer sammenhengende og raskere også på jernbaneutbygging i offentlig regi. Jernbaneutbygging – kanskje mer enn i mange andre typer utbygging – er avhengig av at man får en sammenhengende utbygging før man faktisk får nytte av det, at det faktisk blir et bedre tilbud for brukerne. Og det er denne regjeringen i full gang med. Det er klart at de store prosjektene vi har nå innenfor intercity, både Farriseidet–Porsgrunn og også Holm–Holmestrand–Nykirke og Langset–Kleverud opp mot Hamar, er prosjekter som kommer til å gi uttelling i form av bedre reisetilbud for passasjerene. Det viktige med dem er at det er lange og sammenhengende utbygginger som er igangsatt.

Presidenten: Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [11:03:17]: Nå er vel ikke Transportøkonomisk institutt kjent for å være et politisk parti. Det nærmeste er vel kanskje at det er dette regjeringen henviser til når man skal ha gjort utregninger og beregninger. Det burde være et godt grunnlag for å diskutere dette med konkurranseutsetting. Vi mener faktisk at Gjøvikbanen er et kjempegodt eksempel, hvor man altså for de samme pengene fikk 30 pst. flere avganger, kundene er mye mer fornøyd enn de var under NSB, og til og med direktøren sa – da transportkomiteen i forrige periode var på reise – at dette kunne aldri ha skjedd med det gamle NSB, man trengte NSB Anbud og få konkurranse for å bedre kvaliteten.

Det viser at konkurranse er en kjempegod måte å gjøre det på, og jeg synes det er trist at den tredje statsråden – som jeg håper vi skal få skiftet ut i 2013 – er like negativ til å se på konkurranse og alle de positive elementene det bringer med seg for togpassasjerene. Det burde være det viktigste – at togpassasjerene får et best mulig tilbud.

Statsråd Marit Arnstad [11:04:23]: Jeg tror ikke representanten Hoksrud fra Fremskrittspartiet kommer til å bevege meg noe særlig når det gjelder konkurranseutset-

ting, men jeg må nok en gang få lov til å understreke at det er svært mye man kan gjøre innenfor den offentlige regi for å forbedre jernbanetilbudet og også forbedre utbyggingen på jernbanesiden. Det er denne regjeringen i full gang med, og det har vi tenkt å fortsette med. Vi har i forhold til tidligere regjeringer tredoblet investeringene, vi har gjort store endringer på driftssiden, og NSB er også i full gang med å forbedre togtilbudet til folk rundt omkring i landet.

Jeg mener at det som Hoksrud åpenbart mener må konkurransen settes, er fullt mulig å gjøre i offentlig regi.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [11:05:13]: Eg òg må få gratulere ministeren. Mi oppleving er at ho er godt i gang og har vore det over lang tid, derfor gløymde eg det i begynninga.

Eg har lyst til å ta opp eit dilemma, for vi er einige om at me ønskjer at fleire skal ta toget, bl.a. inn til dei store byane. Me ønskjer at fleire skal reise kollektivt, men me har no bygt opp ei finansiering, det er eit breitt forlik om det i Stortinget, som gjer at viss vi lukkast med den politikken, så forsvinn finansieringa bort rundt kollektivtilbodet, og Aftenposten har heilt rett når dei skriv at viss me lukkast med den politikken me ønskjer, så vil kollektivtilbodet bryte saman.

Mitt spørsmål til ministeren er: Vil ho sjå på dette når me kjem til Nasjonal transportplan – fordi dette er ei lang-siktig utfordring som har bygt seg opp og blitt verre og verre, og me er nøydde til å gjere noko med dette når me får Nasjonal transportplan til Stortinget.

Statsråd Marit Arnstad [11:06:16]: Ja, jeg synes det er en interessant problemstilling som representanten Hareide trekker opp. Det er to sider: Det ene er det paradoks at mye av kollektivtrafikken i Oslo finansieres ved hjelp av bompenger – og dermed veikjøring.

Den andre siden av det er at etter klimaforliket kommer «belønningsordning» til å bli et helt annet begrep enn det det har vært så langt. Det betyr at vi bør tenke nye tanker fra både regjeringens og Stortingets side når det gjelder hvordan vi bruker pengene i storbyene i årene framover.

I første omgang har jeg tenkt å invitere en del av de største byene til dialogmøter med departementet, før jeg også kommer tilbake til Stortinget for å diskutere det spørsmålet nærmere i Nasjonal transportplan.

Presidenten: Borghild Tenden – til siste oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [11:07:12]: Jeg stiller meg i køen av gratulanter.

At Venstre er for konkurranseutsetting er ingen stor nyhet, det har alle visst lenge. Men det som er like viktig, er å få fart på sporene som disse togene skal gå på. Statsråden nevnte selv intercitytriangelet, og det vil ta minst 40 år før disse strekningene er på plass med det tempoet som regje-

ringen nå legger opp til. Jeg ser statsråden riste på hodet, men det er våre beregninger.

Er statsråden fornøyd med den tempoplanen? Hvis ikke: Hvilke konkrete tiltak vil hun gjøre?

Statsråd Marit Arnstad [11:07:52]: Her mener jeg egentlig at representanten Tenden, og også Ketil Solvik-Olsen i et tidligere spørsmål, misforstår litt, fordi de nevner 50 mill. kr til Bergensbanen – og det man bevilger i startbevilgning, bl.a. til Mossetunnelen på 50 mill. kr. Så trekker de den linjen lineært framover og sier at utbyggingen tar 30 eller 40 år. Men i virkelighetens verden er ikke investeringsprosjekt finansiert på den måten. De vil bestendig ha en kurvelignende utvikling. Det betyr at selv om bevilgningene er små i starten, må de oppfinansieres slik at man holder en god framdrift i prosjektet og blir ferdig til riktig tid. Det betyr selvsagt også at bevilgningene må øke på de prosjektene som er igangsatt. Men det å bruke som et politisk argument at det skal være en slags lineær funksjon i et investeringsprosjekt, det er det jo ingen prosjekter som har i praksis – heller ikke disse.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:08:53]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser.

De foreslåtte endringer i den ordinære spørretimen foreslås godkjent.

– Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 12 og 13, fra henholdsvis representantene Svein Harberg og Dagrøn Eriksen til kulturministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Per Roar Bredvold (FrP) [11:09:29]: Jeg ønsker å stille miljøvernministeren følgende spørsmål:

«Mange grunneiere i Vestmarken-området i Hedmark har planer om utvikling av området til bl.a. turisme og reiseliv, men Miljøverndepartementet sier nei.

Er dette i samsvar med regjeringens målsetting om at bønder/skogeiere skal få flere muligheter til å utnytte sine ressurser og eiendommer?»

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:09:54]: Vestmarka er eit utmarksområde med særskilde naturverdiar i den sør-

lege delen av Hedmark og ligg innanfor kommunane Elverum, Grue, Kongsvinger, Løten, Nord-Odal, Stange, Sør-Odal, Våler og Åsnes.

Vestmarka vart føreslått som landskapsvernområde i Statens naturvernråd si utgreiing om forslag til nasjonalparkplan i 1986, men vart i St.meld. 62 for 1991–1992 gitt særleg omtale. Regjeringa føreslo ikkje å verne Vestmarka som landskapsvernområde, men at Vestmarka burde sikrast som eit stort samanhengande skogområde utan andre tekniske inngrep enn det som følgjer av skogdrifta. Det innebar at staten ikkje skulle verne området gjennom bruk av naturvernlova av 1970, men at området skulle takast vare på etter plan- og bygningslova og skoglova. Stortinget slutta seg til regjeringa sine vurderingar i handsaminga av saka.

I samband med kommuneplanprosessane i dei ni aktuelle kommunane vart det fremma ønske om å byggje fleire hytter i Vestmarka. Det er ei felles forståing av at Vestmarka er eit fellesgode, og at området må verte forvalta ut frå ei felles ramme og eit langsiktig perspektiv. Det initiativet munna ut i eit planarbeid for å utvikle sams retningslinjer for bruk og vern av Vestmarka, først som interkommunal plan, seinare som regional plan, sidan kommunane ikkje klarte å verte einige om retningslinjene. Hedmark fylkeskommune leidde det arbeidet, og sju av kommunane tok del i arbeidet saman med Fylkesmannen i Hedmark. Resultatet av arbeidet vart eit kompromissforslag, som innebar fokus på å vareta den ressursen som setrar og skoghussvære representerer, at det vert opna for vidare utvikling av eksisterande hytter til totalt 100 m² utbygt areal, og at det vert opna for fortetting med totalt 65 hytter i 11 definerte hytteområde i Våler, Åsnes og Grue kommunar.

Retningslinjene gjev òg høve til ei viss vidare utbygging av reiselivsbygget på Noggarn. I tillegg skal det vere mogleg å setje opp bygningar og anlegg som understøttar eit miljøvenleg idretts- og friluftsliv. Planen med retningslinjer, som eit fleirtal er samde om, syner at det er eit ønske om at Vestmarka òg for framtida skal vere eit stort og samanhengande skogområde. Det er semje om at berekraftig skogbruk basert på fleirbruksprinsipp og friluftsliv er dei viktigaste aktivitetane, men òg at det skal vere mogleg med ei vidare skånsam hyttebygging i delar av området.

Eg meiner fylkeskommunen, i samarbeid med eit fleirtal av dei aktuelle kommunane, ved å godkjenne 65 nye hytter har kome fram til ei god fordeling mellom bruk og utbygging og det å ta vare på friluftsliv- og naturverdiane. Det er òg i samsvar med nasjonalparkplanen. Det har ikkje vore aktuelt frå mi side å endre dei føringane som vart lagde av Stortinget i handsaminga av nasjonalparkplanen. Omgrepet «berekraftig» inneber å forvalte noko i eit langsiktig perspektiv, og departementet gav difor råd om at retningslinjene burde gjelde i 40 år. Miljøverndepartementet la dette til grunn då vi hadde planen til vurdering frå Hedmark fylkeskommune, og støtta difor ikkje innvendingane frå Åsnes og Våler kommunar. Fylkestinget i Hedmark vedtok den regionale planen 18. september 2012.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:13:10]: Jeg takker statsråden for et utfyllende svar. Nå er vel ikke vi helt enige

om hva en skånsom utbygging kan være. Det er klart at for de kommunene dette angår, de som ønsker å satse litt mer på turisme og reiseliv i et område hvor arbeidsplasser og inntekter er forholdsvis marginale, hadde dette for ganske mange vært en ganske god løsning. Det ville gitt inntekter til skogeierne, det ville gitt inntekter til dem som bygger hytter, og det ville også gitt ringvirkninger til bensinstasjoner, butikker etc., etc. Det er klart at dette ikke er noe nytt. I f.eks. Trysil, som vi snakker om her, er det en veldig skånsom utbygging. Vi mener at 65 hytter er altfor lite. Vi ønsker heller ikke mange hytter, men en moderat utbygging, som det står. Derfor hadde jeg ønsket at statsråden kanskje kunne ha sett litt på det med moderat utbygging – som vi ønsker – eller skånsom utbygging, slik at vi får lov til å bygge ut noe mer.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:14:15]: Eg legg vel til grunn at det her har vore gjort eit arbeid frå fylkeskommunen, Fylkesmannen og sju av dei involverte kommunane, der ein sjølv har kome fram til eit forslag som inneber det ein kallar ei skånsam, eller om du vil, moderat, utbygging. Eg synest det verkar som om det balanserer omsynet til utbygging mot omsynet til friluftsliv og naturverdiane på ein god måte, og eg vurderer det difor som eit forslag som eg ikkje vil gripe inn i. Det er også godkjent 18. september i år.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:14:54]: Jeg takker til statsråden for nok et svar.

Dette er, hvis jeg husker riktig, en sak som har pågått siden 1991 – i 21 år. Det er klart at dette er et område med forholdsvis dårlig skog. Den kaster forholdsvis lite av seg, og den vokser sakte, slik at for skogeierne i området har det vært av største viktighet at man kunne bruke skogen og disse områdene på en litt mer kommersiell måte. Egentlig er dette et flott område med mange vann, noen elver og fine turterreng, og det er ingen som ønsker å ødelegge den kvaliteten. Det er to kommuner det er snakk om – Åsnes og Våler – som sterkt ønsker å bruke dette området til næringsutvikling, og det er mest på vegne av dem jeg snakker nå. Men jeg ser også helheten i dette, nemlig at turisme og reiseliv kan være noe å satse videre på for dette området.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:15:53]: Eg meiner som sagt at heilskapen her er vareteken på ein god måte gjennom eit arbeid med til saman ni involverte kommunar og fylkeskommunen, og dersom det er rett at dette har pågått i 21 år, får vi glede oss ekstra over at det no er gjort eit endeleg vedtak i fylkestinget i Hedmark den 18. september.

Spørsmål 2

Bjørn Lødemel (H) [11:16:33]: Spørsmålet går til miljøvernministeren:

«I rovviltforliket heiter det: «Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein». Sentrale

område for sørsamisk tamreindrift i Nord-Trøndelag har framleis stort og aukande tap til rovvilt på grunn av store bestandar av bjørn, jerv, gaupe og kongeørn. Store delar av kalvingsområda for tamrein ligg innanfor rovviltområda som følgje av dagens forvaltningsplan.

Kva har Miljøverndepartementet gjort for å oppfylle dette punktet i rovviltforliket?»

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:17:07]: Eg kjenner rovviltforliket svært godt, fordi eg var ein av dei som underskreiv det representantforslaget som ligg til grunn for det her i Stortinget.

Som representanten viser til, heiter det i rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19:

«Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområde for husdyr og kalvingsområde for tamrein».

Dette inneber at det i prioriterte beiteområde for husdyr og kalvingsområde for tamrein skal praktiserast ein låg terskel for løyve til uttak av rovvilt for å hindre skade på husdyr og tamrein.

Det er viktig at rovviltneemndene tek omsyn til tapsituasjonen og er geografisk spesifikke i tildelinga av kvotar. Kalvingsområde for rein skal prioriterast både ved vedtak om ekstraordinær skadefelling ved akutte skadesituasjonar og gjennom ordinære fellingsregime, som lisensfelling og kvotejakt.

Eg er klar over at den sørsamiske tamreindriften står overfor store utfordringar knytte til rovvilt, og det er utfordrande å finne gode tapseforebyggjande tiltak som ikkje kjem i konflikt med tradisjonell reindrift. Reindrift vert drive over store område, til dømes er tilnærma heile Nord-Trøndelag reinbeiteområde. Dette er utfordrande for rovviltneemndene, som skal prioritere mellom beiteområde og rovviltområde i sine forvaltningsplanar. Fleire plassar vil det vere overlapping mellom prioriteringar av område for høvesvis rovvilt og tamreindrift.

Kalvingsområda omfattar delar av reinbeitedistrikta. Dersom ein skal skilje mellom kalvingsområde og dei andre områda i forvaltningsplanen, vil områda med prioritet for rovvilt verte veldig fragmenterte. Etersom rovviltartane brukar store areal, ville dette vore svært uheldig for totaltapet. I slike område vil gode forebyggjande tiltak vere nødvendige for reduksjon av tap som følgje av rovvilt.

I ein rapport til Miljøverndepartementet om sørsamisk tamreindrift i Nord-Trøndelag viser ei samla gruppe til at det er eit stort kunnskapsbehov i reindriften. Det er store skilnader i tap som vanskeleg kan verte forklart med rovvilt aleine. For å få eit større kunnskapsgrunnlag og meir presis forvaltning med mål om lågare tap sette departementet i 2011 i gang eit forskingsprosjekt i Midt-Noreg, der ein undersøker produksjon i reindriften og tap av rein til gaupe og jerv.

I 2011 vart det sett av 2 mill. kr og i 2012 3,5 mill. kr til dette prosjektet. Regjeringa har føreslått å vidareføre prosjektet på same nivå neste år, i tillegg til ein auke på 2 mill. kr til forskning på bl.a. kongeørn og sørsamisk tamreindrift. Vidare har regjeringa føreslått å auke løyvin-

ga til Statens naturoppsyn med 4,3 mill. kr for å styrkje ressursane bl.a. ved felling av rovvilt.

Det har vore uttak i Nord-Trøndelag gjennom ekstraordinære fellingsregime i tillegg til ekstraordinære uttak. Etter fleire år med høge kvotar er bestanden av gaupe redusert og ligg i dag omtrent på bestandsmålet både nasjonalt og regionalt for Midt-Noreg. Det er forventa at òg høge lisensfellingskvotar på jerv etter kvart vil redusere jervebestanden ned mot bestandsmålet. Med bakgrunn i den kunnskapen vi har om arealbruken til rovviltsartane, kan ein forvente at det òg har effekt for kalvingsområda.

Bjørn Lødemel (H) [11:20:18]: Eg takkar for svaret.

Det er ikkje tvil om at rovviltsituasjonen i Nord-Trøndelag er dramatisk. Det er dokumentert åtte ynglingar av jerv – det skal vere fire. Det er elleve ynglingar av gaupe – det skal vere seks. Det er svært mykje som tyder på at kongeørnbestanden kanskje er dobbelt så stor som han skal vere. I tillegg, når det gjeld bjørn, er det to ynglingar – og talet skal opp til fire.

Også statsråden må sjå at dette får dramatiske konsekvensar både for beitenæringa og for den sørsamiske tamreindrifta. I Luru reinbeitedistrikt har dei samla rein for å slakte sist veke, og med ein flokk på 1 000 dyr har det vore slakta 300 dyr – no blei det slakta 96 dyr. Utan dei ekstraordinære tapa skulle denne flokken vore på 1 400 dyr, og det skulle kunne slaktast 500–600 dyr – istadenfor 96 dyr, som det var slakta no. Dette er svært dramatisk.

Kva vil statsråden heilt konkret gjere for å redusere den totale rovviltbelastninga for den sørsamiske tamreindrifta i Nord-Trøndelag?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:21:25]: Lat meg berre først seie at bestandsstatus for gaupe og jerv siste året vi har tal frå, er at talet ligg noko over bestandsmålet regionalt, men ikkje så mykje over som åra før. Særleg for gaupe er det lågare tal, og det same gjeld nasjonalt. Så for gaupe har vi lukkast i å få talet ned mot bestandsmålet. Som eg gjekk gjennom i mitt svar, arbeider vi med å gjennomføre tiltak for å få til det same for jerv. Det er fordi det er viktig at når vi har bestandsmål, må vi forvalte i tråd med det – nasjonalt og så godt som mogleg òg regionalt.

Så gjekk eg jo gjennom i mitt svar at vi òg gjennomfører ganske mange tiltak spesielt retta mot regionen og problema knytte til kalvingsområdet for tamrein, ikkje minst for å få meir kunnskap. Vi har òg eit ganske stort lyft for rovviltområdet på mitt budsjett for neste år, med 22 mill. kr ekstra samla sett.

Bjørn Lødemel (H) [11:22:33]: Eg takkar for svaret.

Det er jo ikkje tvil om at rovviltbestandane i Nord-Trøndelag i desse kalvingsområda er omtrent dobbelt så store som dei skal vere. Det får dramatiske konsekvensar, særleg i forhold til tap av kalv. Ein reineigar som er med i NINA-prosjektet om produksjon og tap innan reindrifta, viser til at berre 60 pst. av simlene hadde kalv i juli. I oktober var det redusert til 30 pst. Dette får store konsekvenser for produksjonsdyr, i tillegg til at det får dramatiske konsekvensar for økonomien.

I rovviltforliket, punkt 2. 2.8, heiter det:

«Det skal iverksettes nødvendige tiltak både innanfor rovdyrforvaltningen og reindriften med sikte på å sikre situasjonen for sørsamisk tamreindrift.»

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har lagt fram ei skisse for rovviltnemnda der han foreslår å endre dagens ynglingssone og omlokalisere og konsentrere forekomst av bjørn, jerv og gaupe i Indre Namdal – midt i det viktigaste kalvingsområdet.

Mitt spørsmål er: Kva vil statsråden gjere for å hindre at dette skjer, og for å sikre sørsamisk tamreindrift, slik som det står i rovviltforliket?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:23:43]: Som eg sa, gjer vi ganske mykje for spesielt å ta denne utfordringa på alvor. Kjerneproblemet er at det å drive med tamrein, er arealkrevjande, ikkje sant – ein driv med det stort sett i heile fylket. Det å ha rovdyr er òg arealkrevjande. Det er motsetningsfylt å vareta begge omsyn. Dermed må ein gjennomføre tiltak der ein kan handtere det på best mogleg måte. Derfor har vi investert ein god del midlar i å forske og å skaffe oss kunnskap om det. Vi jobbar med ulike førebyggjande tiltak. Men kanskje aller viktigast: Vi jobbar med å få bestandane ned mot det som er bestandsmålet òg regionalt. Berre for å ta dei tala eg har: Det siste talet vi har for gaupe i 2012, er 14 – og bestandsmålet er 12. Vi har fått det betydeleg ned mot bestandsmålet.

Spørsmål 3

Ingjerd Schou (H) [11:24:58]: «På bakgrunn av 22. juli-kommisjonen rapport om viktigheten av operative politihelikoptre har vi nå hatt to disponible helikoptre siden sommeren 2012.

I hvilken grad har helikoptrene mulighet til å kommunisere med politiet og de andre nødetatene når helikoptrene er i tjeneste, er det dekning for nødnett i luften eller opererer disse over mobilnettet eller annet, og dersom det ikke eksisterer slike sambandsløsninger i dag, hvilke planer har statsråden for å få dette på plass?»

Statsråd Grete Faremo [11:25:36]: Nødkommunikasjon får med rette stor oppmerksomhet, og ikke minst etter 22. juli i fjor. Sikker og god kommunikasjon er sentralt for god krisehåndtering, og derfor er det fra regjeringens side lagt opp til milliardinvesteringer gjennom nødnettprosjektet. Det jobbes med utrulling av dette, og landsdekkende vil det være på plass innen utgangen av 2015.

Dette er et viktig spørsmål, og når representanten Schou spør hvordan også politiets helikoptre gjør bruk av nødnettet, kan jeg opplyse at det er bygd dekning for nødnett i luften, såkalt Air-Ground-Air basestasjoner. Politiet disponerer nå to helikoptre. Både helikopteret som politiet selv eier, og helikopteret som er innleid, har nødnetradio og mulighet til å kommunisere med politiet på bakken via nødnettet. Som kjent er nødnettet i bruk i politidistriktene Østfold, Follo, Oslo, Romerike, Asker og Bærum og Søndre Buskerud. Etter planen skal hele landet

være dekket av nødnett innen utgangen av 2015, som jeg nevnte.

Redningstalegrupper og samvirketalegrupper er tilgjengelige i begge helikoptrenes radioer, slik at de kan kommunisere med de andre nødetatene og andre brukere av nødnett. I distrikter hvor nødnett ikke er utbygd, bruker politiets helikoptertjeneste eksisterende analogt samband. Regjeringen foreslår å bevilge 10 mill. kr til vedlikehold og oppgradering av politioperativt utstyr i politihelikopteret i 2013. I tillegg skal noe av utstyret også oppgraderes på reservehelikopteret i en periode i 2013. Topp moderne og sikre sambandsløsninger er viktig for å sikre våre mest operative styrker gode sambandsløsninger til enhver tid.

Ingjerd Schou (H) [11:28:06]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Det at beredskapen fungerer, det at nødnett fungerer, er grunnmuren når det gjelder opplevelse av trygghet for folk og for dem som arbeider innenfor nødstaten når de er ute på oppdrag som krever denne beredskapen.

Jeg skulle ønske at jeg hadde kunnet bli beroliget av statsrådets svar. Det er flere forhold – for det første: Hvorfor var ikke nødnettdekning for helikoptre en del av det opprinnelige nødnettanbudet både for ambulanshelikoptrene og for politiet? At mobilnettet heller ikke fungerer i Oslo på grunn av at det tas inn for mange basestasjoner på en gang, tilsier også at mobilen faktisk kapitulerer. De operative i nødstatene er heller ikke av dem som har blitt intervjuet i 22. juli-kommisjonens rapport. Det har deres ledere blitt. Tilbakemeldingen fra de operative er at over Oslo er politihelikoptrene døve og stumme.

Det har tatt lang tid å løse dette problemet over Oslo, og det er noe av utfordringen: Det fungerer altså ikke.

Statsråd Grete Faremo [11:29:25]: Det er helt sentralt at nødkommunikasjonen må fungere, og at dagens analoge løsning er svært viktig for god krisekommunikasjon over hele landet. Nødnett gir sikkert og godt samband av en helt annen kvalitet enn hva dagens løsninger så langt har gitt mulighet til. Jeg skjønner den utålmodigheten som også gjør seg gjeldende hos spørderen, når det gjelder utbyggingen av nødnett.

I dag er nødnett på plass på det sentrale Østlandet. Vi vet at det er store utfordringer knyttet til det å få nødnett til å virke som planlagt, og derfor gjøres det løpende utbedringsarbeid med sikte på at dette skal fungere slik det er planlagt å virke. Nødnett er også mulig å bruke fra helikoptrene, slik jeg redegjorde for i mitt svar.

Ingjerd Schou (H) [11:30:33]: Jeg takker nok en gang for svaret, men det er fortsatt slik at de som er operative, melder om at man fortsatt må bruke de analoge løsningene fordi nødnett ikke fungerer. Det at helikoptrene over Oslo er både døve og stumme, er farlig. Det betyr at man ikke når fram på bakken, man når ikke fram med mobil – fordi det er for mange basestasjoner, og man når heller ikke fram innenfor det ordinære nødnett som skulle vært utbygd.

Utfordringen til statsråden er – og jeg tror det er viktig hvis vi skal klare å trygge systemet og videreutviklingen av nødnett – at både ledelse og operative enheter bringes strukturert og systematisk til bordet med dem som bygger ut i direktoratet, slik at vi får den grunnmuren som gir trygghet både for befolkningen og for de ansatte som er innenfor disse etatene, og at de momentene de anfører, blir hørt og gjort noe med.

Statsråd Grete Faremo [11:31:34]: Jeg er helt enig med spørresens tilnærming til brukermedvirkning. Politiets helikoptertjeneste har hatt en del problemer med TETRA-sambandet, men jeg har fått opplyst at dette nå er ordnet. Det er viktig å se også hvordan helikoptrene i dag – i tillegg til nødnett – gjør bruk av analogt samband og kan kommunisere med alle politienhetene på bakken. Begge redningshelikoptrene har redningskanal og kan dermed kommunisere med andre nød- og redningsetater. Gjennom den redningskanalen kan politihelikoptrene også kommunisere med øvrige redningshelikoptre.

Det er også installert bærbart sett for analogt samband i leasinghelikopteret. Her vil det også bli montert et nytt sett under oppgraderingen, som altså skal skje i løpet av neste år. Da vil det gi likt montert utstyr i begge helikoptrene. Så jeg kan forsikre om at dette har vi under veldig nøye observasjon.

Spørsmål 4

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:32:57]: «Regjeringen har oppfordret folk til å kjøpe dieslbiler, men når mange har kjøpt det, møtes man med mulig kjøreforbud om vinteren pga. lokal forurensning. Syntetisk diesel, laget av naturgass, kan kutte nivået på lokal forurensning. Naturgass, brukt som drivstoff, betaler ikke veiavgift, men når den tilpasses dieselmotorer velger man å avgiftsbelegge dette.

Vil regjeringen revurdere sin avgiftspolitik, slik at man stimulerer til bruk av mer miljøvennlig diesel fremfor å ha kjøreforbud som fremste virkemiddel til vinteren?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:33:30]: Det er ikke riktig at regjeringen har oppfordret folk til å kjøpe dieslbiler. Det regjeringen gjorde i 2007 – og som fikk støtte fra alle partier i Stortinget – var å innføre en CO₂-komponent i engangsavgiften. Det førte til at en del dieslbiler fikk en betydelig avgiftslettelse, men det er en annen sak. Det som har skjedd siden 2007, er at denne omleggingen av avgiftene har bidratt til en sterk reduksjon av CO₂-utslipp fra nye biler, og senest i budsjettforslaget for 2013 viderefører vi den politikken.

Med innføringen av en NO_x-komponent fra og med i år tas det også hensyn til lokale utslipp i engangsavgiften. Vi ser nå at det kommer på markedet stadig flere biler som har både lave CO₂-utslipp og lave NO_x-utslipp. Disse biltypene selger bedre i Norge enn i de fleste andre land, og det er

viktig at regjeringens avgiftspolitik stimulerer til fortsatt slik utvikling.

Så er det slik at den såkalte veibruksavgiften på drivstoff skal dekke de samlede ytre kostnader som kjøring påfører samfunnet, i form av ulykker, kø, forurensning, veislitasje, osv. Lokal forurensning utgjør bare en liten del av disse kostnadene, og hensynet til lokale utslipp kan derfor ikke rettferdiggjøre et generelt fritak fra veibruksavgiften. I statsbudsjettet for 2012 varslet regjeringen en omlegging til en mer generell veibruksavgift, og innen 2020 skal alle drivstoff ilegges veibruksavgift etter energiinnhold. De unntakene som er i dag, skal innen den tid være avviklet. Et fritak for syntetisk diesel vil således være et skritt i motsatt retning.

Det er riktig at syntetisk diesel gir noe lavere lokale utslipp enn ordinær diesel, men det er stor usikkerhet om hvor stor den reduksjonen faktisk er. For å redusere lokal forurensning bør de lokale myndigheter selv ha mulighet til å innføre tiltak som er tilpasset situasjonen i sin kommune. Regjeringen har åpnet for at kommuner gis mulighet til å innføre køprising i storbyområder med utfordringer knyttet til kø og lokal forurensning.

Regjeringen har ikke fremmet forslag om å innføre et kjøreforbud for dieselmotorer ved stor lokal forurensning, slik som det òg blir antydning i spørsmålet. Derimot har kommunene en hjemmel for å innføre dette i akutsituasjoner og i perioder med stor lokal forurensning. Jeg mener at regjeringens politikk med å legge om bilavgiftene i en mer miljøvennlig retning, har vært riktig. Den har bidratt til at vi nå har et regelverk som stimulerer til kjøp av klima- og miljøvennlige biler.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:36:32]: Problemet med regjeringens argumenter er at en tilpasser dem til den enkelte sak, og til hvordan en skal prøve å komme seg ut av det helskinnet selv, framfor å ha noen overordnede prinsippliggende til grunn, som både forbrukere og næringsliv kan forholde seg til.

Denne regjeringen kutter unektelig i avgiftene på dieselmotorer, og forjengeren til dagens finansminister ga uttrykk for at flere ville kjøpe dieselmotor, så regjeringen visste veldig godt hva den gjorde. Problemstillingen med mulig kjøreforbud nå er en konsekvens av den politikken regjeringen førte, og egentlig fortsatt fører, men det er blitt flere dieselmotorer på veiene.

Når regjeringen i tillegg utvider hjemmelen for å kunne ha kjøreforbud, så er det teknisk sett riktig at det ikke er regjeringen som innfører det, men den legger alle virkemidler på plass for at det er det som skal brukes lokalt. Fremskrittspartiet synes det er mer fornuftig heller å redusere avgiften på de miljøvennlige alternativene sånn at folk fortsatt kan komme seg til og fra jobb, til og fra barnehage, til og fra skole med bilen sin framfor å måtte parkere den og begynne å sykle om vinteren. Derfor spør jeg en gang til: Vil en ikke heller prøve å bruke avgiftspolitikken positivt framfor forbrukspolitikken negativt?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:37:46]: Det siste er nettopp det regjeringen gjør, og det er i grunnen det som

er hele poenget, og som var poenget med omleggingen, dvs. med å innføre en CO₂-komponent i engangssystemet i 2007. Hovedpoenget var først og fremst å få en avgiftspolitik som stimulerte til at folk kjøpte mer miljøvennlige biler. Dette har jo vært en særdeles vellykket politikk hvis en ser på de samlede utslipp fra nye biler i 2007, og det som nå er tilfellet. Så den type politikk vil vi fortsette.

Vi vil fortsette å bruke avgiftssystemet i stort, slik at vi kan fremme en mer miljøvennlig bilpark. Vi varslet også i statsbudsjettet for inneværende år at det er viktig at vi har en forutsigbar avgiftspolitik, og derfor har vi også satt dette spesielle målet knyttet opp mot 2020, som jeg var inne på i mitt hovedsvar.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:38:45]: Det er CO₂-komponenten, altså ønsket om å kutte CO₂-utslippet, som har vært grunnleggende for hele den avgiftspolitikken regjeringen har ført til nå. Men det har skapt problemer på andre områder som faktisk har en lokal miljøforurensningseffekt som gjør at en ender opp med å måtte bruke kjøreforbud som virkemiddel. Så CO₂-politikken til regjeringen skaper altså astma- og allergiproblemer lokalt, og det burde vært like viktig.

Men hvordan skal en håndtere dette rent praktisk? Ja, det er veldig bra at nye dieselmotorer som skal selges i framtiden, har lavere utslipp enn dagens dieselmotorer, men det er fortsatt sånn at dagens dieselmotorer i snitt vil være på veien i ytterligere ti år. Da kan vi ikke drive på med kjøreforbudspolitik i ti år, synes Fremskrittspartiet. Da vil vi heller sørge for at de som bruker dieselmotorer, kan få et drivstoff som gjør at problemet elimineres, ikke at de må slutte å bruke bilen som de har kjøpt på oppfordring fra regjeringen.

Så for tredje gang: Vil regjeringen bruke avgiftspolitikken på diesel – og sørge for at syntetisk diesel blir et attraktivt alternativ – i stedet for kjøreforbud?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:39:51]: Det er viktig i denne sammenheng, som i flere andre sammenhenger, å tenke både i stort og i smått. I det store er det viktig at en har en avgiftspolitik som sørger for å få ned CO₂-utslippet fra bilparken. Det skjer gjennom den avgiftspolitikken som regjeringen har lagt seg på.

Så må en også ha et blikk på det lokale. NO_x-komponenten, som nå er innført i engangssystemet, tar også tak i den lokale utfordringen. I tillegg er det viktig at kommunene får en mulighet til selv å kunne bestemme på dager der det er ekstrem forurensning, slik at de kan treffe spesielle tiltak. Jeg tror f.eks. at et tiltak med køprising vil virke positivt på miljøet.

Så har vi sett at det er viktige kommuner som – og nå ser jeg på statsråd Giske, for det gjelder hans hjemkommune – har satset sterkt på kollektivtrafikken, så en må evne å se flere tiltak i sammenheng.

For øvrig er det slik at den syntetiske dieselen, som representanten Solvik-Olsen prater om, faktisk er et produkt som er basert på hydrokarboner.

Spørsmål 5

Borghild Tenden (V) [11:41:08]: «Forenklingsarbeidet har så langt ført til at revisjonsplikten for små selskaper er fjernet, og at kravet til aksjeselskaper i nystartede aksjeselskaper er redusert. I tillegg er det innført elektronisk registrering av nye selskaper, elektronisk faktura og forenkling i bokføringslov og verdipapirlov. Alt dette er bra og noe Venstre har jobbet for lenge. Både NHO og Bedriftsforbundet mener imidlertid at regjeringen mangler en helhetlig strategi.

Kan statsråden forstå denne kritikken?»

Statsråd Trond Giske [11:41:43]: Jeg skjønner at næringslivet er utålmodig etter å nå det målet som regjeringen har satt om at 10 mrd. kr skal forenkles vekk innen 2016. Vi vil at bedrifter skal bruke minst mulig tid på administrative oppgaver, og vi har satt som mål å gjøre et historisk kutt i norsk næringslivs administrative kostnader.

Flere viktige forenklingstiltak er gjennomført eller vedtatt. Samlet sett nærmer besparelsene seg nå 3 mrd. kr. Revisjonsplikten for små selskaper er fjernet, kravet til aksjeselskaper i nystartede aksjeselskaper er redusert, og registrering av nye selskaper er forenklet. Regjeringen har lansert forenklinger i bokføringslov og verdipapirlov. Digitalisering bidrar til forenkling, herunder bl.a. elektronisk faktura, elektronisk skattekort og elektronisk rapportering ved sykmeldinger.

For å følge opp og forsterke arbeidet med forenkling er det opprettet et eget prosjekt under Nærings- og handelsdepartementet som skal jobbe systematisk med realiseringen av regjeringens forenklingsmål, koordinere samarbeidet mellom departementene og ikke minst innhente innspill fra bedriftene og næringslivsorganisasjonene.

En av de viktigste oppgavene for dette prosjektet er nettopp dialog med næringslivet og dets organisasjoner. I våre møter med NHO og Bedriftsforbundet er de positive til de tiltakene som er gjennomført, men har gode, konstruktive innspill til hva som kan gjøres videre for å nå forenklingmålet.

Det er en helhetlig plan som ligger til grunn for arbeidet. Det er tett oppfølging fra politisk ledelse. Tiltak vil bli besluttet gjennomført i tiden framover, og vi skal nå målet om å sørge for store besparelser for næringslivet.

Til spørsmålet om vi har en helhetlig strategi, mener jeg: Ja, det har vi. Vi har allerede lagt fram en rekke tiltak som bidrar til forenkling, og vi kommer med nye tiltak etter hvert som de er ferdigstilt.

Borghild Tenden (V) [11:43:42]: Jeg takker statsråden for svaret. Nettstedet enklere.no ble etablert for ett år siden. Det er bra. Men både NHO og Bedriftsforbundet mener lite har skjedd siden. De etterlyser en detaljert tidsplan og bedre samarbeid, til tross for det statsråden står og sier her nå. Et av de viktigste forslagene fra disse to er oppbevaringsplikt når det gjelder bilag. Det kunne det blitt gjort noe med umiddelbart, sier de. Det kunne også vært gjort noe med forenkling av aksjeloven og regnskapsloven. Er dette noe statsråden vil se på straks?

Statsråd Trond Giske [11:44:24]: Det representanten Tenden nå nevner, er ting som vi har fått innspill om fra næringslivsorganisasjonene. Både oppbevaringsplikt og å se på aksjelov, regnskapslov, bokføringslov og andre lover er en viktig del av det arbeidet vi gjør. Så må vi aldri glemme at alle de reglene og kravene som vi har, av en eller annen grunn kom med tanke på et godt formål. Det kan være f.eks. miljøhensyn, som jeg vet Tendens parti er opptatt av, eller det kan være skatteunndragelser eller økokrimhensyn som ligger til grunn for et regelverk. Så mye av forenklingsarbeidet handler om å veie disse hensynene opp mot hverandre, kanskje finne bedre og smartere måter å få inn opplysninger på, eller gjøre ting elektronisk kanskje bare én gang i året istedenfor mange ganger til ulike etater. Det er dette systematiske arbeidet vi nå driver med, og vi skal fortløpende gjennomføre resultatene av det når de ulike tiltakene er klare.

Borghild Tenden (V) [11:45:29]: Jeg takker igjen for svaret, og håper at ting går raskere etter denne spørretimen.

Jeg får også en del tilbakemeldinger på at spesielt innenfor nyskaping, entreprenørskap, er behovet stort for forenkling. Mange gründere tør rett og slett ikke rapportere om dette, for de er redd for at de skal bli straffet i ettertid ved at de ikke får de bevilgningene de kanskje har krav på og har behov for. Aller størst er byråkratiet på et kritisk tidspunkt i bedriftsløpet, sies det. Er dette noe statsråden er kjent med? Og i så fall, kan han gjøre noe med det?

Statsråd Trond Giske [11:46:10]: Jeg tror det er viktig å understreke at vårt forenklingssprosjekt dreier seg om hele bedriftens livsløp, det dreier seg om små, mellomstore og store bedrifter, det dreier seg om alle de offentlige etatene som bedriftene møter, men det dreier seg også om f.eks. en enkel veiledning, tilrettelegging, for nystartede bedrifter, hvordan du går fram ved å registrere deg i Brønnøysundregistrene – rett og slett forenkle hverdagen for gründere, for nyetablerere, men også for eksisterende selskaper. Så vårt budskap både til Stortinget og til næringslivsaktører er at de innspillene vi får, kan dreie seg om hva som helst som handler om dette offentlige byråkratiet som bedriftene møter, eller andre ting som gjør det enklere å starte opp, drive og lykkes i næringslivet. Her tar vi med hele bredden av aktiviteter i den offentlige forvaltningen.

Spørsmål 6

Erna Solberg (H) [11:47:26]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Mange opplever at det tar lang tid å få riktig diagnose og effektiv behandling for Lyme borreliose etter flåttbitt. Helsedirektoratet utarbeidet i 2009 en rapport med anbefaling om diagnostikk og behandling av flåttsykdommer. I årene etter at rapporten ble utarbeidet har det imidlertid kommet ny kunnskap på feltet, og en del pasienter har blitt friske med metoder som ikke anbefales av helsemyndighetene.

Hva gjør statsråden for å sikre oppdatert kunnskap om diagnostikk og behandling på dette området?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:48:03]: Jeg vil takke representanten Solberg for at hun stiller dette spørsmålet, et spørsmål som jeg også har fått i mange sammenhenger disse ukene jeg har vært helseminister.

Antall meldte tilfeller av Lyme borreliose varierer fra år til år. Det gjelder ikke bare i Norge, men også i andre nordiske land. I 2010 ble det meldt 288 nye tilfeller til Folkehelseinstituttet, som har ansvaret for slike meldinger. Siden tidlig på 1990-tallet har dette vært registrert som en smittsom sykdom. Høyest var forekomsten i kystområdene på begge sider av ytre Oslofjord, Telemark og Agder-fylkene.

Så er det viktig å understreke dette: Helsedirektoratet fremhever at risikoen for å bli smittet av flåttbitt er liten, selv i de mest utsatte områdene.

De fleste som blir syke av flåttbitt, behandles av fastlegen og blir heldigvis helt friske etter gjennomgått behandling. I enkelte tilfeller kan tilstanden være mer komplisert, og det kan være behov for innleggelse i sykehus. Der vil gjerne flere spesialister være involvert, særlig de med spesialkompetanse innen mikrobiologisk diagnostikk, infeksjonssykdommer og sykdommer i nervesystemet. Det finnes 17 medisinske mikrobiologiske laboratorier som utfører borreliadiagnostikk. Sørlandet sykehus har referansefunksjon på området og bistår andre laboratorier ved behov.

Som faglig normerende myndighet på helseområdet skal Helsedirektoratet til enhver tid sørge for å være oppdatert på kunnskap om diagnostikk og behandling. Det gjelder også på området borreliose. Helsedirektoratet vurderer den samlede kompetansen som i dag finnes på området, som tilfredsstillende, men følger saken løpende.

Rapporten om diagnostikk og behandling av flåttsykdommer, som representanten viser til, ble utarbeidet i samarbeid med de fremste fagmiljøene og pasientorganisasjonene på området. Helsedirektoratet har sendt ut anbefalinger om tiltak til de regionale helseforetakene, til landets kommuner og til fylkesmennene.

Godt samarbeid mellom fagmiljøer ved sykehusene er viktig for å gi god diagnostikk og behandling. Utveksling av ny kunnskap skjer gjerne gjennom fagnettverk, der også resultater fra internasjonal forskning formidles. Dagens praksis må kunne endres når det er dokumentert god effekt av nye metoder. Vi må til enhver tid stille oss åpne for ny kunnskap. Jeg er kjent med eksempler på pasienter med borreliose som har opplevd bedring med metoder som i dag ikke er anerkjent i norske fagmiljøer. Flere slike metoder kan være lovende. Foreløpig trengs en ytterligere dokumentasjon av effekt før metodene anbefales. Jeg har ikke bakgrunn for å vurdere ulike behandlinger medisinsk, men jeg vil på generelt grunnlag gi full støtte til fagmiljøene i deres arbeid med å gi bedre borreliosebehandling.

Det er min opplevelse at våre fagmiljøer følger godt med og bidrar i utviklingen av nye testmetoder og behandling. Kunnskapsutveksling og økt oppmerksomhet på feltet vil bidra til at pasienter som blir smittet av flått, kan

være trygge på at de blir tatt hånd om i henhold til sist oppdaterte kunnskap på området.

Erna Solberg (H) [11:50:54]: Jeg tror de fleste vil være enige om at for dem som har et påvist flåttbitt, og som raskt kommer til behandling, er kunnskapen i dag oppdatert, og behandlingen fungerer godt. Men så er det en stor gruppe med pasienter som opplever et ikke-oppdaget flåttbitt, men opplever senvirkninger og typiske indikasjoner innenfor et område som av og til blir diagnostisert som ME, noen ganger som fibromyalgi og noen ganger som Lyme borreliose.

Diagnostikken som i dag brukes ved norske sykehus, har store feilkilder. Det er vurdert fra mange hold som en underdiagnostisering av denne type sykdommer, og man får derfor ikke behandling. Mitt spørsmål til statsråden er om han vil forholde seg aktivt til f.eks. nå å igangsette forskning på bedre diagnosemetoder, men også på behandlingsmetoder, som i dag ikke er innenfor det aspektet som anbefales – utprøvende behandling med andre metoder vil kunne bidra til ny kunnskap – og ikke bare vente på at det kommer fra fagmiljøene.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:52:01]: Jeg svarer gjerne ja på det spørsmålet: Jeg vil forholde meg aktivt til det. Jeg har på grunnlag av representantens spørsmål og også mine egne spørsmål, fordi jeg møter dette i mange sammenhenger, også det som representanten Solberg sier om de mer kompliserte senvirkningene, hvor direkte kobling til flåttbitt er mer uklart, selv tatt opp spørsmålet. Jeg har fått det inntrykket at Helsedirektoratet har fokus på dette feltet, har fokus på ny forskning og ny diagnostikk og fokus på å bedre de metodene som er tilgjengelige for å behandle denne gruppen pasienter.

Så er det slik som representanten sier, at det oppstår en del komplekse sammenhenger i diagnostikken – hva er årsak til hva, hva er egentlig bakgrunnen for at pasienter opplever ulike lidelser? Jeg tror, som representanten sier, at her trenger vi mer forskning og mer kunnskap før vi som ikke-medisinsk faglige kan trekke slutninger. Men vi har fokus på det, og jeg håper at vi om kort tid også kan melde tilbake at vi har enda bedre kunnskap og enda bedre diagnostikk å foreslå for dem som har behov for det.

Erna Solberg (H) [11:53:09]: Jeg tror at dette er et område hvor det også etableres en del myter. Det er innenfor disse tre sykdomsgruppene, som henger sammen, iallfall i symptomene, blitt en ganske kontroversiell diskusjon om hva som er psykisk betinget, og hva som ikke er psykisk betinget. Det medfører også en ekstra belastning for mange av disse pasientene, som føler seg faktisk syke, men som føler at de blir bortforklart i helsevesenet.

Dette er et område hvor det foregår lite forskning, det er lite utfordring. Da er det etter min mening også et større politisk ansvar å løfte den typen problemstillinger opp innenfor forskningsverdenen ved å sørge for øremerkede midler. Så når jeg er glad for at statsråden sier at han vil forholde seg aktivt til dette, håper jeg også at vi kan se det

aktivt i form av prioriteringer i årene fremover, som gjør at vi kan løfte diagnostiseringen og metodene for det, men også forskning på behandlingsformer, som gjør at flere mennesker faktisk kan få et leveverdig liv.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:54:10]: Jeg tror både representanten og jeg har opplevd at diskusjonen om behandlingsformer og hva som var opprinnelsen til en del av disse – skal vi si – moderne tilfellene, f.eks. ME, som det ble vist til, er beheftet med mye kontrovers, sterke følelser av naturlige årsaker. Jeg har vært opptatt av siden jeg kom til Helsedepartementet, at vi må få bedre kunnskap på disse feltene, og vi må kunne nærme oss kunnskaps-søken med senkede skuldre og med åpne øyne. En av utfordringene er å finne den rette inngangen til forskning på dette, slik at vi har gode forskningsmiljøer og et godt forskningsgrunnlag som faktisk kan lage prosjekter som gir oss kunnskap.

Jeg kan bekrefte at jeg har fokus på dette, og jeg håper jeg kan svare tilbake igjen til representanten ved en senere anledning at vi kommer i gang med prosjekter, og at vi kan bidra til å gi de menneskene som opplever dette, utfordrende svar og bedre kunnskap også for behandling.

Spørsmål 7

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:55:26]: «I Aftenposten 18. oktober kommer det frem at Oslo universitets-sykehus mangler fagfolk etter kontortid til å ta imot barn som er utsatt for vold og seksuelle overgrep.

Hvordan vil statsråden sørge for at barn som utsettes for vold og seksuelle overgrep i Norge, sikres nødvendig hjelp når behovet er der, møter kompetent fagpersonale og får gjennomført de nødvendige rettsmedisinske undersøkelser i alle landets helseregioner?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:55:59]: Vold og overgrep mot barn angår oss alle. Det er rystende å høre om barn som blir utsatt for fysisk vold og seksuelle overgrep. Som samfunn må vi bekjempe dette ondet – forebygge og holde dem som begår slike overgrep, ansvarlig.

Som helse- og omsorgsminister er mitt oppdrag klart: Helsevesenet skal ha kompetanse til å ivareta barna som søker hjelp. Barna skal møte omsorg og støtte og få nødvendige undersøkelser og nødvendig behandling. Dette omfatter også rettsmedisinsk dokumentasjon, inkludert det å sikre spor.

Helse Sør-Øst har informert meg om at Oslo universitetssykehus har en faglig sterk sosialpediatrisk seksjon, som har et godt utviklet tilbud til barn som utsettes for vold og andre overgrep. Sykehuset tar også imot barn fra andre sykehusområder, og har til dels en regional funksjon for disse barna. Det har vært en betydelig økning i antall overgrepsutsatte barn som kommer til sykehuset, de siste årene. Jeg er gjort kjent med at Oslo universitetssykehus nå finner det naturlig å gjennomgå sine rutiner for mottak av denne gruppen. Blant annet skal det legges vekt på å øke kunnskapen blant øvrige barneleger som tar imot

disse barna når de som leger i spesialisering har vakt på en barneavdeling.

Mitt inntrykk er at alle sykehus med barneavdelinger er opptatt av å ivareta barn som utsettes for vold og seksuelle overgrep. Det følger egentlig av deres motivasjon og det arbeidet de har. Tilbudene er noe ulikt organisert, basert på lokale forhold. Norge er langstrakt med delvis spredt bosetting. Det er derfor ikke mulig å ha egne vaktordninger ved alle barneavdelinger 24 timer i døgnet, med spesialtilbud til barn som blir utsatt for vold. Utfordringene viser seg særlig i spredtbygde områder som f.eks. i Finnmark, der den eneste barneavdelingen er i Hammerfest. Det er likevel ikke til hinder for at barn, uansett når og hvor de skulle melde seg i norsk helsevesen, skal bli godt og trygt mottatt til enhver tid.

I områder med lang avstand til barneavdeling kan det være aktuelt med samarbeidsavtale mellom kommunehelsetjenesten og sykehusene, slik at det er tilgang på nødvendig kompetanse.

Enhver lege må i møte med et skadet barn være bevisst at skaden kan skyldes mishandling. Det er viktig for barna at de undersøkes og ivaretas på best mulig måte. I tillegg er det avgjørende å sikre bevis.

Ansvaret for å sikre at sykehusene gir et godt faglig tilbud ligger hos de regionale helseforetakene. I oppdragsdokumentene til de regionale helseforetakene for 2013 vil jeg stille krav om bred opplæring og gode rutiner for personell som er i kontakt med syke barn som kan ha vært utsatt for mishandling.

Undersøkelse av volds- og overgrepsutsatte barn inngår i utdanningen av barneleger. La meg avslutte med å si meg enig med klinikkleder for Kvinne- og barneklubben ved Oslo universitetssykehus, Terje Rootwelt, når han sier at alle sykehus som mottar barn i denne situasjonen, bør sikre at sykehuset har tydelige og oppdaterte skriftlige rutiner og tilrettelagt undersøkelsesutstyr.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:58:58]: Jeg takker for svaret. Jeg er dessverre ikke helt overbevist om at vi er i stand til å gi barna det tilbudet de har krav på, og jeg er bekymret for at rettssikkerheten til små barn dessverre ikke er ivaretatt som den skal. Det gjelder innenfor helsevesenet, men ikke minst også innenfor politi og justisvesenet, ved at ikke alle barn heller kommer til barnehusene, bl.a.

Nylig ble det lagt frem en evalueringsrapport fra Nordlandsforskning, som kom frem til alvorlige funn. Det var en evaluering av overgrepsmottakene, som bl.a. viser at i voldtektssaker forsvinner bevisene fordi kvaliteten på overgrepsmottakene er for dårlig. Den rettsmedisinske kommisjon påpeker at 20–25 pst. av de erklæringene som skrives, er så dårlige at det er vanskelig å bruke dem videre i det rettsmedisinske arbeidet. Hvordan vil helseministeren sørge for at funnene i evalueringsrapporten nå blir fulgt opp, og at tiltak blir iverksatt for at overgrepsmottakene skal bli bedre?

Statsråd Jonas Gahr Støre [12:00:11]: Spørsmålet illustrerer at dette er et felt som omfatter flere fagområder,

og som vi må ta tak i fra flere hold – ikke minst gjelder det mottak av dem som har vært utsatt for voldtekt og seksuelt misbruk, og innen spesialisthelsetjenesten. Jeg har redegjort for hva som er situasjonen og arbeidsformen i sykehusene, og hva som blir min instruksjon til sykehusene for 2013, hvor vi kommer til å legge vekt på at både kunnskap, opplæring og utstyr til å håndtere disse veldig krevende situasjonene blir bedret, og at det blir en bevissthet om hva det krever.

Nå er mitt inntrykk at barn som har opplevd skader og ved mistanke om misbruk, mishandling og seksuelt misbruk, blir møtt med omsorg i norske sykehus. Det er tilfellet uansett når på døgnet det måtte skje. Hvorvidt vi kan sikre at all kompetanse er tilgjengelig døgnet rundt, er det vanskelig for meg å stå her fra Stortingets talerstol og si, men at bevisstheten er høy på sykehusene om at pasientene skal mottas på en god måte og gis rask behandling, føler jeg meg trygg på.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:01:18]: Når det gjelder evalueringsrapporten fra Nordlandsforskning om overgrepsmottakene, kunne NRK i går fortelle at de fleste mottakene ikke i tilstrekkelig grad klarer å bistå personer som har vært utsatt for vold. NRK kunne også fortelle at erklæringene rett og slett er så dårlige at de ikke kan brukes i det videre arbeidet. Det er ganske alvorlig, og det truer rettssikkerheten til voldsutsatte mennesker.

Jeg vil at helseministeren konkret forteller hvordan regjeringen har tenkt å ta tak i funnene i evalueringsrapporten. Hva er tidshorisonen? Hva vil man gjøre for å sikre at ofre for vold og overgrep i Norge får den hjelpen de har krav på?

Statsråd Jonas Gahr Støre [12:02:09]: Jeg har gitt en del svar på hvordan ofre for denne typen overgrep får hjelp på sykehus. Det er én del av svaret.

Nå er ikke jeg kjent med innholdet i den evalueringsrapporten som representanten viser til, så jeg kan ikke gjøre annet enn å si at jeg skal ta med meg det spørsmålet og sørge for at de som er ansvarlige, og vi som er ansvarlige, tar med disse funnene når vi følger opp på dette området.

Det jeg har vært opptatt av å formidle, er at mitt inntrykk er at det ved landets sykehus er en høy bevissthet omkring disse temaene. Vi skal være trygge på at barn blir godt ivaretatt, og – som sagt – i 2013 vil dette bli ytterligere presisert.

Jeg er enig med representanten i at når det gjelder nedtegnelse av slike episoder, må det skje på en måte som ivaretar rettssikkerheten og gjør det mulig for det videre behandlingssystemet å forholde seg til de første rapportene. Det er viktig. Hvis en evaluering har vist at det er svakt, må vi finne egnede former for å ta tak i det.

Spørsmål 8

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:03:21]: I oktober har elever ved Greåker videregående skole tatt utfordrin-

gen ved å finne fram nye, innovative hjelpemidler, slik at eldre kan bo lenger i eget hjem. En gruppe elever ønsker å besøke de eldre hjemme ukentlig, gjennom tre år på videregående skole. Belønningen er ett studiepoeng, ikke penger. Dette vil gi de eldre praktisk hjelp og de unge får arbeidserfaring. Næringslivet i Østfold bidrar gjennom Ungt Entreprenørskap.

Hva vil statsråden gjøre for at dette kan bli landsdekkende og videreutvikle ideen om studiepoeng?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:04:03]: Entreprenørskap bygger på kreativitet og kunnskap. Gjennom meningsfullt arbeid skapes trivsel, og det øker interessen for læring. Evne til samarbeid utvikles også på en positiv måte. Kommunal- og regionaldepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har utviklet en handlingsplan, Entreprenørskap i utdanningen – fra grunnskole til høyere utdanning 2009–2014. Målet med denne planen er å styrke kvaliteten på og omfanget av entreprenørskapsopplæringen på alle nivåer og fagområder i utdanningssystemet.

Jeg tror det er en misforståelse i selve spørsmålet, for det gis ikke studiepoeng i videregående opplæring. Det er studenter i høyere utdanning som får studiepoeng. Men jeg regner med at det som er oppe til diskusjon her, er at noen ønsker at en skal få tilleggsopeng – som har betydning for opptak til høyere utdanning – hvis man velger entreprenørskap i en slik form. I dag gir vi tilleggsopeng bare innenfor realfag og språk, og på dette tidspunktet har ikke jeg noen planer om å øke omfanget av muligheten for tilleggsopeng. Noe av poenget med tilleggsopeng blir borte hvis man bruker dem på veldig mange områder samtidig.

Men jeg vil sterkt oppfordre til at man velger entreprenørskap som metode, og jeg vil gjøre oppmerksom på at entreprenørskap og bedriftsutvikling er et programfag i videregående opplæring innenfor studiespesialiserende utdanningsprogram. Det betyr at karakteren som gis i det faget, er grunnlag for poengberegning ved opptak til høyere utdanning. Det programfaget kan også velges av elever i yrkesfaglig opplæring, hvis skolen tilbyr det.

Gjennom å opprette en ungdomsbedrift til nytte for eldre mennesker, som spørsmålsstilleren viser til, lærer ungdommen – på en annen måte enn i dag – det dagligdagsse, det virkelighetsnære og det praktiske knyttet til fag. Det er veldig positivt at elever i videregående skole benytter seg av entreprenørskap i opplæringen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:06:16]: Jeg vil takke statsråden for svaret og også takke for ideen som Hanna, Mina, Camilla, Maryama og Amanda har kommet opp med, for det er jo deres idé, og det er jo veldig positivt å videreutvikle innovative løsninger for dagliglivet.

Vi vet at det blir flere eldre mennesker, fordi vi lever lenger. Det er bra, men vi vet også at det dessverre er flere som opplever ensomhet. Det finnes ulike undersøkelser, men jeg har sett at mellom 20 pst. og 50 pst. av våre eldre svarer at de opplever ensomhet i løpet av uken.

Jeg hører statsrådens svar om ikke å ønske å åpne opp for tilleggsopeng på dette området nå. Men jeg ønsker å

utfordre statsråden på hvilke råd kunnskapsministeren har til disse jentene på deres videre innovative vei med denne ideen.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:07:21]: Jeg synes det er veldig positivt at elever selv tar initiativet, og jeg skjønner at det er bakgrunnen for dette spørsmålet. De tar initiativet antageligvis ikke bare ut ifra interessen av faktisk å være til nytte og utgjøre en forskjell for eldre mennesker, som kan være i en litt ensom situasjon eller har behov for mer besøk, men kanskje også av hensyn til sin egen læring. Det er lærerikt, rett og slett.

Jeg vil oppfordre til at man ser muligheten for å benytte metoden med entreprenørskap, sørge for at man har det programfaget til valg eller etterspør det som en valgmulighet på sin videregående skole, og så kan man lage innhold ut ifra det som jeg og de har tenkt.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at vi nå har valgfag på ungdomsskoletrinnet, og ett av de valgfagene dreier seg allerede i dag om muligheten for å lage f.eks. en elevbedrift og tilby tjenester til eldre i nærområdet. Vi vurderer også å utvide med ytterligere ett valgfag innenfor samme retning.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:08:31]: Jeg takker nok en gang for statsrådets svar.

Statsråden sa i sitt første svar til undertegnede at det i realfag og språk finnes muligheter for tilleggspoeng, og at statsråden på det nåværende tidspunktet ikke ønsker å åpne opp. Men i et lengre perspektiv, med de utfordringene vi ser i samfunnet med flere eldre, er dette noe som statsråden og regjeringen kan vurdere på et senere tidspunkt, eventuelt som et pilotprosjekt?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:09:05]: For å være helt ærlig så er jeg veldig skeptisk til at vi skal la det gå inflasjon i tilleggspoeng. Vi gir tilleggspoeng for realfag, fordi vi ønsker at flere elever skal velge å fordype seg i realfag. Vi gjør det også for noen språk, fordi vi ser at vi mangler kompetanse innenfor disse språkene.

Når det gjelder entreprenørskap, er det et programområde som jeg håper at de fleste elever kan få velge på sin skole. Da vil de få en karakter i det faget som teller ved opptak til høyere utdanning.

Mitt ønske er også at vi kan få dette til å være et ganske omfangsrikt fag etter hvert som både skolers og elevers interesse rundt dette øker. Gjør man en god innsats i det faget, har man en god karakter med seg også.

Jeg har ikke på dette tidspunktet lyst til å gå videre med den tanken, men bare sterkt oppfordre til at det her finnes muligheter til å kombinere samfunnets behov med egen læring. Det er veldig givende og noe jeg ønsker en større utbredelse av.

Spørsmål 9

Anne Karin Olli (H) [12:10:25]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Retningslinjene for forvaltningen av kongekrabbe ble

gitt i St.meld. nr. 40 (2006-2007). I dag ser vi at politikken har noen uheldige virkninger, bl.a. blir kystsamfunnene vest for grensen for det kommersielle kongekrabbe-fisket rammet av fraflytting av aktive fiskere. Regjeringen lovet å gjennomføre en evaluering av kongekrabbeforvaltningen etter fem år. Meldingen ble lagt frem for fem år og én måned siden.

Hvor i løypen ligger statsråden i evalueringsarbeidet?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:11:04]: Stortingsmeldingen om kongekrabbe ble behandlet av Stortinget den 3. mars 2008, og nye reguleringer trådte i kraft fra og med sesongen 2008/2009. Vi tar sikte på å foreta en evaluering som varslet når reguleringene har virket i fem sesonger, det vil altså si i etterkant av innværende reguleringsår for kongekrabbe som varer fram til 31. juli 2013.

Samtidig er det slik at vi fra forvaltningens side årlig foretar en grundig gjennomgang av reguleringene i fisket etter kongekrabbe. I forkant av nytt reguleringsår sendes reguleringsforslag på skriftlig høring, og alle innspillene blir vurdert før reguleringene fastsettes.

I denne sammenheng kan det nevnes at vi i 2010 fant det nødvendig å justere grensen mellom det kvoteregulerte områder og områder for fri fangst, noe som bl.a. har bidratt til en mer målrettet nedfangsting av kongekrabbe vest for Nordkapp – hvor det er omforent at denne krabben er uønsket.

Vi har også finansiert en ordning med pristilskudd på hunnkrabber og småkrabber i vest for å stimulere til økt nedfangsting.

Men som sagt: Vi sikter mot at hovedevalueringen skal skje etter fem reguleringsår med den ordningen som ble lagt fram i stortingsmeldingen.

Anne Karin Olli (H) [12:12:43]: Jeg takker for svaret.

Som fiskeri- og kystministeren vet ut fra skriftlig spørsmål fra representanten Frank Bakke-Jensen 17. august i år, er fiskere i Måsøy kommet i en skvis siden de ikke kan delta i det kommersielle fisket. Skillet oppleves som kunstig og urettferdig fordi fiskerne i nabokommunene har et helt annet inntektsgrunnlag og dermed flere ben å stå på. Det er to forskjellige forvaltninger av samme bestand i samme region. I dag er det åtte–ti fiskere som har flyttet eller planlegger å flytte fra Måsøy kommune for å utøve sitt yrke fra et annet sted.

Ingalill Olsen, stortingsrepresentant og leder i Finnmark Arbeiderparti, sa til Finnmark Dagblad 12. september i år:

«Forvaltningen er begynnelsen på å avvikle kystflåteleddet i kommunen. Jeg er bekymret for utviklingen som skjer som følge av kongekrabbeforvaltningen. Kystfiskere flytter, og Måsøy sliter med å rekruttere fiskere.»

Er statsråden enig i bekymringene som her er uttrykt av hennes partifelle Ingalill Olsen?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:13:45]: Representanten Olli har helt rett i at vi har to forskjellige forvalt-

ninger av kongekrabben. Det har Stortinget bestemt at vi skal ha. Vi har en næringsmessig forvaltning, og så har vi en forvaltning som tar sikte på i hvert fall å begrense utbredelsen av kongekrabbe så mye som overhodet mulig. En kan selvfølgelig diskutere hvorvidt en har lyktes med det, men i hvert fall de rapportene jeg har fått så langt, tyder på at utbredelsen av kongekrabbe har gått ned i det området der vi ønsker at den skal gå ned.

Så er det alltid vanskelig å trekke streker på et kart. Det vil det være nesten uansett hva en skal regulere, og i hvert fall i dette tilfellet, der vi ser at de som er så heldige at de bor på rett side av streken, har gode inntekter som gir et godt driftsgrunnlag for deres fiskeriaktivitet.

Anne Karin Olli (H) [12:14:51]: Jeg er litt usikker på om statsråden svarte på mitt spørsmål, men jeg må jo si at jeg ikke er beroliget av svaret.

Hittil er det som sagt åtte fiskere som enten har flyttet eller snakker om å flytte. Dette gir negative konsekvenser, ikke bare for fiskerne og deres familier, men i og med at de også tar torskekvoter med seg, vil det bli mindre tilgang på fisk til industrien. Det vil selvfølgelig også gå ut over arbeidsplasser i kommunen og samfunnet som helhet.

Da er mitt spørsmål: Hva vil statsråden helt konkret gjøre for disse fiskerne som i dag ikke kan delta i det kommersielle kongekrabbefisket?

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [12:15:42]: Som jeg sa i mitt svar, er det enighet og det er fattet vedtak i Stortinget om reguleringen og forvaltningen av kongekrabben. Det vil jeg selvfølgelig følge. Alt annet ville vært mildt sagt oppsiktsvekkende. Så skal vi evaluere etter den sesongen vi nå er på vei inn i, i tråd med det som ble vedtatt.

Så viser representanten Olli i sitt første tillegsspørsmål til representanten Ingalill Olsen og hennes utsagn. Ja, jeg kan forsikre om at representanten Ingalill Olsen absolutt har tatt opp dette spørsmålet med meg, i tillegg til i det intervjuet som det ble vist til. Jeg har stor forståelse for ønsket om å være med på den rette siden av streken, jeg har ingen problemer med det, også i forhold til avhengigheten i Måsøy kommune av fiskeriene. Jeg har selv besøkt Havøysund to ganger, så jeg er veldig godt kjent med det. Men som sagt: Nå skal vi evaluere, og så skal vi gå igjennom, og så får vi komme tilbake til på hvilken måte neste års reguleringer skal skje.

Spørsmål 10

Arne Sortevik (FrP) [12:17:03]: Spørsmålet lyder:

«Ekspressbuss er en viktig del av transporttilbudet mellom landsdeler og regioner. Ekspressbussene er brukerfinansiert, og brukerne opplever tilbudet som godt og prisene som lave. Ekspressbussene er også en viktig del av kollektivtilbudet i distriktene mange steder i Norge. Organisering og administrasjon av bussbasert kollektivtransport i fylkene ser ut til å gi utfordringer for samarbeid med ekspressbussene.

Med hvilke tiltak vil regjeringen sikre et fortsatt godt ekspressbusstilbud over hele landet?»

Statsråd Marit Arnstad [12:17:41]: Ekspressbuss utgjør en viktig del av det norske transporttilbudet og har hatt en kraftig vekst fra 2 millioner passasjerer i 2000 til 5,3 millioner i 2010. Ekspressbussene supplerer fly og tog og betjener strekninger som kan være over 350 km. Målt i setekilometer utgjorde tilbudet i 2000 om lag 0,6 milliarder mot 1,7 milliarder i 2010. Økningen har altså vært meget stor.

Den positive utviklingen har vært spesielt merkbar i Sør-Norge og det sentrale østlandsområdet, og størst vekst fant sted i perioden 2001–2008.

Samlet linjenett for ekspressbuss utgjør i dag 11 000 km mot under 6 000 km i 2000. Siden 2003 har det vært fri etableringsadgang for kommersielle fylkesgrensekryssende bussruter. Bussnæringen kan sette opp og drive de rutene de mener er lønnsomme. I tillegg kan fylkeskommunene kjøpe fylkesgrensekryssende ekspressbusstjenester av næringen.

I statsbudsjettet for 2013 foreslår regjeringen å avsette 25 mill. kr til tilskuddsordningen for kollektivtransport i distriktene. Ordningen foreslås samtidig utvidet for å kunne inkludere tiltak for en samordning mellom lokal kollektivtransport og ekspressbuss.

Utfordringen i dag er at ruter bare i begrenset grad korresponderer med hverandre, og det fører til at reiseforbindelser går tapt, og at kunder mister tilgangen til et sammenhengende kollektivtilbud. Et forbedret insitament til fylkeskommunene med økt fokus på rutekoordinering og mer effektive knutepunkt kan forhåpentligvis bidra til styrking av kollektivtilbudet og kanskje også gi økt markeds- og inntektsgrunnlag.

Arne Sortevik (FrP) [12:19:23]: Takk for svaret.

Det forholder seg jo slik at kollektivtransporten på vei skal ut på anbud. Det mener for øvrig Fremskrittspartiet er bra. Det skjer gjennom et EU-direktiv anbefalt av denne regjeringen. Endringene i yrkestransportloven er basert på EUs kollektivtransportforordning som Stortinget har vedtatt. Men det er altså unntak i den forordningen som gjelder både strekningsstørrelse på årlig kontraktsverdi og antall kjørte kilometer. Det åpner jo en av dørene for at ekspressbussene fortsatt kan være et tilbud som også styrker kollektivtrafikken i hvert fylke.

Hvordan vil statsråden konkret styrke samarbeidet mellom fylkeskommunene og ekspressbussoperatørene for å sikre at ekspressbussene fortsatt skal slippe til og faktisk både få slippe på og av passasjerer i det enkelte fylke?

Statsråd Marit Arnstad [12:20:26]: For det første er markedet for ekspressbuss allerede liberalisert. En kan altså opprette busstilbud kommersielt ut ifra hva som er mest lønnsomt. Og så vil en også på lengre sikt, ifølge EU-direktiv, få mer konkurranseutsetting på annen type rutekjøring lokalt og fylkesmessig.

Utfordringen er på en måte litt av koordineringen mel-

lom det lokale tilbudet og ekspresstilbudet. Det er ikke helt enkelt å se for seg konkrete tiltak utover at fylkeskommunene er nødt til å prøve å samarbeide best mulig med ekspresbussnæringen og også kunne inngå avtaler om godtgjørelser for å sikre fylkesgrensekryssende bussruter dersom det er nødvendig. Og så har staten også utvidet sin tilskuddsordning en smule når det gjelder tiltak for en samordning mellom lokal kollektivtrafikk og ekspresbusstrafikken.

Arne Sortevik (FrP) [12:21:25]: Et oppfølgingsspørsmål til det aller siste: Vil regjeringen gjøre bruken av de tilgjengeliggjorte midlene tydeligere knyttet til koblingen mellom ekspresbuss og kollektivtilbudet for øvrig i det enkelte fylke? Det var det ene.

Det andre er at da Stortinget behandlet Innst. L. nr. 303 for 2009–2010 om endringene i yrkestransportloven i forbindelse med EU-direktivet, understreket bl.a. medlemmene fra regjeringspartiene at man «fører god dialog med fylkeskommunene for blant annet å sikre nasjonale målsetninger om å styrke ekspresbusstilbudet».

Mener statsråden at man har ført en sånn god dialog? Hva er resultatet så langt? Hva vil man gjøre for å dempe den uroen som er hos ekspresbussoperatørene i øyeblikket, for at det nå skal bli vanskeligere å videreføre den suksessen som ekspresbussene har vist seg å være så langt?

Statsråd Marit Arnstad [12:22:29]: Det er klart at det som ligger inne i statsbudsjettet for 2013, vil jo bli kommunisert. Men det er en ordning som er begrenset til enkelte tiltak. I utgangspunktet er det sånn at ekspresbussnæringen opererer i et friere marked med en fri etableringsadgang, og det må fortsatt være hovedregelen.

Så er jeg enig i at det kan være viktig å se på hvordan man kan tilpasse seg det framtidige regelregimet. Jeg tror f.eks. at det å se på at ikke alle ruter konkurranseutsettes samtidig, at det skjer en gradvis prosess, vil være viktig i den sammenheng.

Spørsmål 11

Per Roald Bredvold (FrP) [12:23:28]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Det blir stadig færre unge bønder. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at gårdbrukere under 40 år var nede i 7 837 i 2011. Dette tilsvarer en nedgang på 56 pst. siden 1999.

Er statsråden fornøyd med denne utviklingen?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:24:00]: I dag har vi rundt 50 000 dyktige bønder rundt omkring i hele Norge som produserer mat. I tillegg er det rundt 40 000 mennesker som jobber i matindustrien, så det er en stor og betydningsfull næring. Når vi ser på gjennomsnittsalderen innen landbruket, har den variert, den har gått opp og ned over tid. Da jeg var ettåring, var snittalderen høyere enn den er i dag, f.eks. Men så er det rett, som representanten

Bredvold sier, at snittalderen har gått litt opp de siste årene. Men så ser man at på de større brukene, der det er mer aktiv drift er snittalderen lavere, så det har vært variasjoner over tid.

Jeg er opptatt av å øke rekrutteringen av ungdom inn i næringen. Skal landbruket ha en framtid, må ungdom ha interesse for landbruk og vilje til å satse på sektoren. Men da må også myndighetene legge til rette for å skape framtidstro i næringen. Dette har den rød-grønne regjeringen bidratt til gjennom en målbevisst landbrukssatsing siden den tiltrådte i 2005.

Jeg mener den generelle lønnsomhetsutviklingen og gode rammevilkår for næringen er avgjørende for å sikre god rekruttering av ungdom inn i næringen. Her har regjeringen ved flere oppgjør vist en vilje til nettopp det. En svært viktig bærebjelke for lønnsomhet i næringen er tollvernet, at det er et godt og velfungerende tollvern. Jeg regner med at representanten Bredvold er vel kjent med det regjeringen har foreslått, og at han, hvis han er opptatt av å ha en positiv utvikling i næringen, også støtter de endringene som skjer knyttet til toll, som er helt avgjørende både for landbruket selv og for vår store matindustri.

Når det kommer til om vi skal ha ungdom inn i norsk landbruk eller ikke, kan vi ha veldig mange ulike typer ordninger. Men det aller viktigste er at det er forutsigbarhet rundt økonomien.

Det er tre bærebjelker i norsk landbrukspolitik. Det er jordbruksavtalen, som Fremskrittspartiet er imot. Det er tollvernet, som Fremskrittspartiet har uttalt seg svært kritisk til, og det er samvirkets rolle, som har en mottaks- og leveringsplikt rundt omkring i hele Norge.

Skal vi få unge inn i næringen, kan vi sette inn mange målrettede tiltak på investeringssiden, sette inn andre virkemidler, ungdomsråd o.l., som vi også gjør. Men det er bærebjelkene som er avgjørende for om vi får rekruttering. Derfor er jeg nesten litt imponert over representanten Bredvold, som er så bekymret for rekruttering, og som er så bekymret for nedleggelse av bruk, når han selv har vært med og foreslått kutt på 7 488 mill. kr i en inngått næringsavtale og i tillegg ønsker å svekke importvernet. Hvordan skal vi da klare å styrke rekrutteringen til norsk landbruk hvis lønnsomheten stuper?

Per Roald Bredvold (FrP) [12:26:35]: Vi er enige om én ting i hvert fall. Det er at dette er en stor og viktig næring. Men det har aldri vært så få bønder som det er nå. Det har aldri vært så få jordbrukseiendommer som det er nå. Det har aldri vært så lite jordbruksareal som det er nå, og det har aldri vært så mange tomme gårdsbygninger som det er nå.

Det er ikke til å stikke under stol at gjennomsnittsalderen på bøndene er rimelig høy, og at det er færre og færre som ønsker å være bonde. Mens det før var nesten en gave å være odelsgutt eller odelsjente, er det ikke slik i dag. Fremskrittspartiet og regjeringspartiene har en helt ulik politikk på dette med å drive landbruk. Jeg kan ikke si at jeg er imponert over det som den rød-grønne regjeringen har fått til i løpet av disse sju årene. Det har gått nedover på alle måter, med unntak av antall tomme

gårdsbruk. Da må det vel være en feilslått politikk vi fører?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:27:38] :Det er en altfor skjev framstilling av virkeligheten Per Roar Bredvold nå velger å gi, for det er mye investeringsvilje og mye kraft i store deler av norsk landbruk, i store deler av norsk jordbruk og i store deler av norsk matindustri. Men det er ingen tvil om at det også er utfordringer. En av hovedutfordringene er at Norge er et høykostland, og at det generelt er en veldig sterk lønns- og kostnadsvekst i mange sektorer. Det gjør at det er en spesiell utfordring å rekruttere folk inn i en så arbeidsintensiv næring som landbruket er. Derfor tar vi bl.a. det tollgrepet vi gjør nå, for å sikre forutsigbarhet og trygghet for dem som ønsker å gå inn i næringen. De ser at det er en regjering som vil sikre gode og trygge rammevilkår, sånn at de kan ha forutsigbarhet når de skal gjøre sine investeringer i et nytt fjøs eller i en annen ny bygning. Da er det helt forunderlig, hvis Per Roar Bredvold er opptatt av landbruket, at han ønsker å kutte med 7 400 mill. kr i direkte overføringer, pluss tollvernet, for da er det ikke mulig å drive lønnsomt, uansett hvor stort du driver i norsk landbruk.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:28:42]: Jeg takker statsråden for svaret på dette og det forrige spørsmålet.

Vi har som sagt en helt annen politikk. Vi i Fremskrittspartiet ønsker å gi den enkelte næringsdrivende innenfor matproduksjon frihet til å drive sin eiendom. Vi vil ha et helt annet skatte- og avgifts nivå. Vi vil at det skal være greit å drive med samdrift. Det skal være greit hvis en bonde ønsker en annen type drift enn det den forrige eier har drevet med. Det skal være en helt annen økonomi, f.eks. ved avskrivninger på landbruksbygninger og utstyr, og noe så enkelt som at vi vil ta bort makspris på eiendommer. Det har aldri vært så mange tomme gårdsbygninger som det er i dag. Mye av det skyldes at vi har en makspris, dvs. at det er det offentlige som bestemmer hva en gård skal selges/kjøpes for, uavhengig av om kjøper og selger er enig om en pris.

Så det er mange, mange ting å ta fatt i her, slik at vi kan få den viktige matproduksjonen opp å gå, for der er den ikke i dag. Det kan godt være at den røde-grønne regjeringen ser på tollvern som det eneste saliggjørende, men så enkel er ikke verden, og det blir heller ikke riktig på den måten.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [12:29:49]: Den rød-grønne regjeringen ser ikke på det med tollvern som det eneste saliggjørende, men det er én av de tre hovedbærebjelkene i norsk landbrukspolitik. Hvis det ikke er et tollvern, vil det ikke være lønnsomt å produsere mat i Norge. Så er du for et norsk landbruk, må du også være for tollvern.

Norge er et kaldt land, det er et bratt land, og vi har ikke storskalalandbruk noe sted. Til og med det landbruket som er i vårt eget valgdistrikt, Hedmark rundt Mjøsa,

er et småskalalandbruk hvis man sammenligner med andre lands landbruk. Skal det være lønnsomt, må vi kunne beskytte landbruket, sånn at vi kan ha en levende matproduksjon rundt om i hele landet. Det er jo der den store politiske forskjellen mellom Fremskrittspartiet og Senterpartiet og den rød-grønne regjeringen går: Vi ønsker å bruke politiske virkemidler for å stimulere til matproduksjon rundt omkring i hele landet og gi frihet for den enkelte bonde, sånn at han kan klare å tjene penger på produksjonen sin – at det ikke bare skal være avvikling og de få som kan selge tomter, som fortsatt kan ta ut utbytte av sin eiendom.

Spørsmål 12

Fra representanten Svein Harberg til kulturministeren:

«Endring i telling av medlemmer i Den norske kirke, og dermed endret beregningsgrunnlag for tilskudd til andre trossamfunn, har gjort at de andre trossamfunnene har fått varsel om reduksjon i sine tilskudd for 2013. Samtidig har Den norske kirke fått økning i sine tilskudd. Kuttene til andre trossamfunn er ikke omtalt i noen saksdokumenter, og det er rimelig å anta at konsekvensen var utilsiktet.

Hvordan vil statsråden nå rette opp i denne urimelige forskjellsbehandlingen?»

Spørsmål 13

Fra representanten Dagrun Eriksen til kulturministeren:

«Mange tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke er i sterk vekst. Tros- og livssynssamfunn har en viktig rolle som integreringsarena i det norske samfunnet. For å kunne utføre denne viktige samfunnsoppgaven er de avhengig av forutsigbare økonomiske rammer. Uforutsette økonomiske kutt vil kunne gjøre det vanskeligere å betjene medlemmene på en god måte.

Hvordan vil statsråden bidra til å sikre økonomisk forutsigbarhet for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke?

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:31:02]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.